

PAPER DETAILS

TITLE: ?????? ?????? ?????????? ????? ? ?????????? ????? ?? ?????????? ?????????? ???????

AUTHORS: Hemin Omar AHMAD

PAGES: 37-80

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2029115>

رێبهری دۆسیه‌ی کارگێڕیی زانا و ناودارانێ کورد له کتێبخانه‌ی مه‌شیکه‌تی تورکیا

The guidebook of administrative dossier of Kurdish scholars in Mashikhat archive in Turkey

*هه‌مین عومهر نه‌حمه‌د / Hemin Omar AHMAD

Makale Türü/Article Types: Bibliyografya Makalesi /Bibliography Article

Makale Geliş Tarihi/Received: 15.10.2021

Kabul Tarihi/Accepted/: 28.11.2021

Atıf/Citation: Ahmad. H. O. (2021).

"رێبهری دۆسیه‌ی کارگێڕیی زانا و ناودارانێ کورد له کتێبخانه‌ی مه‌شیکه‌تی تورکیا"

Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi 13, 37-80.

Orcid: 0000-0003-1985-9512

پوخته

به‌دریژایی ئه‌و چه‌ند سه‌ده‌یه‌ی ده‌سه‌لاتی عوسمانیه‌کان به‌سه‌ر به‌شی زۆری خاکی کورداندا،
چ له‌ سه‌رده‌می میرایه‌تی کورده‌کان و چ دوا‌ی نه‌مانیان، زانا و ناودارانێ کورد پۆلی گه‌وره‌یان له
داموده‌زگا‌کان و سیسته‌می کارگێڕیی ئه‌و ده‌وله‌ته‌دا گێڕاوه، ته‌نانه‌ت به‌شێک له‌ قازی و موفتییه‌کان
له‌ ده‌ره‌وی سنووری خاکی کوردستانیش فه‌رمانبه‌ر بوونه و هه‌ندیکیان له‌سه‌ر ئاستی ده‌وله‌تی
عوسمانیدا گه‌یشتوونه‌ته‌ پله‌ی به‌رز و له‌ ته‌وا‌ی جیهانی ئیسلامیشدا ناسراو بوونه. کتێبخانه‌ی
مه‌شیکه‌ت له‌ شاری ئه‌سته‌نبول که‌ ده‌یان هه‌زار دۆسیه‌ی قازی و موفتییه‌کانی دووسه‌د ساڵه‌ی
کو‌تایی فه‌رمانه‌وه‌ایی عوسمانیه‌کانی تێدا پارێزراوه، له‌و ئێوانه‌دا دۆسیه‌ی نزیکه‌ی پینج سه‌د
کوردی تێدا‌یه، که‌ ئه‌م وتاره‌ له‌ شیوه‌ی بیییلیۆگرافیا به‌ پێی زێد و شوینی له‌دا‌یکبوونیان، شوینی
کارکردن، سا‌لی له‌دا‌یکبوون، ژماره‌ی لاپه‌ره‌ی دۆسیه‌کان و ژماره‌ی ناسینه‌وه‌ی دۆسیه‌که‌ی ریزمان
کردوون. ئه‌م رێبهره‌ (رێبهری دۆسیه‌ی کارگێڕیی زانایانی کورد له‌ ئه‌رشیقی مه‌شیکه‌تی تورکیا)
یارمه‌تیده‌ره‌ بۆ بۆ دۆزینه‌وه‌ی ئه‌رشیقی هه‌موو ئه‌و زانا فه‌رمانبه‌ره‌ کوردانه‌ی که‌ له‌نیوان سا‌لانی
١٨٠٠-١٩٣٠ ژیاون.

وشه‌ی کللی: زانایانی کورد، موفتی، فه‌رمانبه‌رانی به‌رزی ده‌وله‌تی عوسمانی، ئه‌رشیقی
مه‌شیکه‌ت

* Dr. Bingöl Üniversitesi, FEF Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü.
heminahmad40@gmail.com

The guidebook of administrative dossier of Kurdish scholars in Mashikhat archive in Turkey

Abstract

Throughout the decades of Ottoman authority on the large swaths of Kurdistan, Kurdish scholars and notables, either during the reign of Kurdish Emirates or after their disappearance, played their major role in the institutions and administrative systems of that state. Some of the cadis and muftis were employees even outside the Kurdistan borders, some others even reached to higher states, and got known worldwide. Mashikhat library in Istanbul keeps tens of thousand of cadis and muftis dossiers of two hundred years ago of Ottoman Empire, among them, about five hundred accounts of Kurdish figures are kept. In this article, they are listed, in the format of bibliography based on their place of birth, place of work, date of birth, page number of dossiers, and recognizing document pages

This guide (the guidebook of administrative dossier of Kurdish scholars in Mashikhat archive in Turkey) serves to find the archive of all Kurdish scholar personnels who lived from 1800-1930.

Keywords: Higher position Personnel in Ottoman Empire, Kurdish Scholars, Mashikhat Archive, Mufti.

دەستپێک

بەدرێژایی ئەو چەند سەدەیی دەسلالەتی عوسمانییەکان بەسەر بەشی زۆری خاکی کوردستاندا، چ لە سەردەمی میرایەتی کوردەکان و چ دواي نەمانیان، زانا و ناوداران کورد رۆلی گەورەیان لە دامودەزگاكان و سیستەمی کارگیریی ئەو دەوڵەتەدا گیراوه، تەنانەت بەشێک لە قازیی و موفتییهکان لە دەرەوەی سنووری خاکی کوردستانیش فەرمانبەر بوونە و هەندێکیان لەسەر ئاستی دەوڵەتی عوسمانیدا گەشتوونەتە پلەیی بەرز و لە تەواوی جیهانی ئیسلامیشدا ناسراو بوونە.

لە نێو فەرمانگەیی ئەرشیفی دەوڵەتی عوسمانیدا کە ئیستا ناوەندی سەرەکیی لە شاری ئێستەنبۆلە و زیاتر لە سەد ملیۆن بەلگەنامەیی کارگیریی سەردەمی عوسمانی تیدا پارێزراوه، سەبارەت بە زانا و ناوداران کورد هەزاران بەلگەنامە هەن، بەلام ئەو بەلگەنامانە زۆر بەکەمی بۆ کەسایەتی و زانایەکان جیاکراونەتەوه و بەگشتیی سەبارەت بە کورد و کوردستان زانیاری کارگیریی، سیاسی، کۆمەڵایەتی و ئایینی لەخۆدەگرێت. دۆزینهوه و پۆلینکردنی هەموو ئەو بەلگەنامانەیی دەرەیی کورد و کوردستانن کاری چەند کەسێک و سالیکی و دووان نییه و ئومید ههیه پوژێکی بێت لەسەر دەستی دڵسۆزان کورد وێنەیی لەبەرگیراوی بەشی زۆری ئەو ئەرشیفە بھێنرێتەوه و بێتە کەرەستەیی توێژینهوهی توێژەرانیان.

بەندە چەند سالیکی دەبی بەدواي ئەو بووم کە لە رێی ئەرشیفخانەیی عوسمانییەوه بەشێک لە ژبانی شاعیر و زانایانی کورد بدۆزمەوه، ئەو چەند جارە کە پێم کەوتۆتە ئێستەنبۆل زۆربەیی جار سەردانی کتیبخانەیی مەشیخەتم کردوو کە تەنیا دۆسیەیی قازیی و موفتییهکانی سەردەمی عوسمانی تیدا پارێزراوه و هەر جارە و بەدواي دۆسیەیی کارگیریی زانایەکی گەراوم. دواجا لەنێو ئەو دەفتەرە کە لەوێ دانراوه و ئەوانەیی سەردانی ئەو کتیبخانەیی دەکەن بەهۆی ئەو دەفتەر و تۆمارەوه لەو کەسایەتیانە دەگەرێن کە دەیانەوێ توێژینهوهی لەسەر بکەن، پێیارم دا تەنیا لەسەر چەند زانایەکی دیاریکراوی کورد کارنەکەم،

بەلگە وەك تەواوگەرى پېرۇژەى ميژووى زانايانى كورد لەنيو بەلگەنامەكانى عوسمانيدا، ئەمەشى رەگەل بىخەم و ھىواش ھىواش كاريان تيدا بىكەم. پلانەكەشم وا دانا لە رېى زىدى لەدايكبوونيەو دەست پى بىكەم و ھەموو ئەو زانايەنى كە لە خاكى كوردستان لەدايك بوون (ئەگەر تاك و تەرا لەو شوئەنى نەتەوئى تىشى لىن) ئەوانىشيان بىخەمە نيو و وەك ئاسانكارىيەكىش بۇ توئەران لە شيوەى نىمچە پېرست و ناسنامەيەكدا ئامادەيان بىكەم تا توئەران بتوانن بە ئاسانترين شيوە لەو كتيخانهيەدا دەستيان بە دۆسيەى دلخاوى خۇيان بگات.

بىنگومان ھەندىك گرفت ھاتنە پېش ئەم كارە، ئەگەر چى ئەم رېبەرى بەردەستان ناسنامەى دۆسيەى نزيكەى ۰۸۴ زاناي كوردە، بەلام وېراى ئەوئى دەشى ژمارەيەكى كەميان لە نەتەوئى كورد نەين، لەبەر ھەلگەوتەى جوگرافىاي بەشيك لە ناوئەندى شارەكانى وەك كەركوك، ئورفا، ماردين و سىرت...ھتە، بەلام لە ھەر قەزايەك كە زانيومانە كوردى تيدا نەبوو نەمانخستوتە نيو ئەو رېبەرە، بۇ وئە قەزاي خاس كوى سەر بە شارى (مووش)ە و تەواوى دانىشتوانەكانى عەرەب بوون، ئيمە ھىچ زانايەكى خەلكى ئەم قەزايەمان لاي خۇمان تۆمارنەكردوو، لەگەل ئەوئەندا ناوئەندى شارىكى وەك مووسل دۆسيەى نزيكەى چل زاناي ھەبوو، بەلام چەند دانەيكمان وەك نمونە داناو و دلئاشين بەشى زۆرى زانايانى كورد بوونە، ئەمە بۇ بەغدا و ئەستەنبوليش راست دەيت.

گرفتىكى ديكە ئەوئەى لە نيو ھەندى لە دۆسيەكاندا ئامازە بە نەتەوئە يان كورديزانين نەكراو، وېراى ئەمەش بەشيك لە زانايانى كورد كە كۆچيان بۇ شارە گەرەكانى وەك بەغدا و ئەستەنبول كوردوو، كۆر و نەوكانيان لەو شارانە لەدايك بوون و بوونەتە زانا و پلەى كارگېرى ئايىنيان لە دەلەتى عوسمانيدا ھەبوو، كاتى كورتەى ژياننامەى خۇيان لەو دۆسيانەدا نووسيوئەتەو، ئامازەيان بە زىدى باب و باپيرانيان نەكردوو و تەنيا شوئى لەدايكبوونى خۇيان نووسيو، بىنگومان لەمەشدا زۆر زاناي كورد ھەن ون بوونە و نازانين ناخۇ لەنيو ئەو ھەزاران دۆسيەى زاناياندا چەنديان كورد بوونە و لە ولاتى غەربيدا گىرساونەتەو! ھەندى لەو شوئەنى كە ئەو زانايانە تيدا قازى و موفتىي بوونە، ئەو كات ناحيە بوونە و ئىستا گوندى، يان ناويان گۆراو و ئىستا بەتاسانى نادۆزىئەو. بۆيە دەشى ھەندى شوئى تى كوردستان ھەبى ئيمە لەم رېبەرەدا ئاگادارى نەبووبين و لە داھاتودا بدۆزىئەو و بياخەينە نيو ئەم رېبەرەو.

ئەو شوئەنى كەوتوئەتە سوورباى ئىستا، بىنگومان بەشيكى خاكى كوردستانە و كورد لى نىشتەجى بوونە، بەلام نەبوونى زانياريمان سەبارەت بەو شوئەنە لە سەردەمى عوسمانيدا واى كوردوو لەم رېبەرەدا زانيارى ئەوتۆ لەبارەى زانا كوردەكانى كوردستانى سوريا و تەنەت ئەو زانايەشى كە لە شام و ھەلەب بوون بەدەست نەخەين.

۱-ناوەرۆكى دۆسيەكان

دۆسيەكان لە سالى لەدايكبوونى زاناکانەو دەست پئەكەن، كە كۆتيرينيان بۇ سالى ۵۰۸۱ و نوئيرينيان بۇ سالى ۲۳۹۱ ميلادى دەگەرپئەو. خوا بزاني چەند دەيە و سەدە پېش ئەو ميژوو ھەزاران زاناي ناوونبووى تى كورد ھەبوون و تا ئىستاش كەس پينان نازاني و ميژوو تۆمارى نەكردوون. بە پىي سىستەمى دۆسيەكان بەشى ھەرە زۆريان فۆرمىكيان تيدا، ناو و نازناو، ميژوو و شوئى لەدايكبوون،

۱ چەند سالىكە خەرىكى ئەم پېرۇژەيم و ئىستا بەرگى يەكەمى ئامادەى چاپە.

سەرپوردهی خویندن، خزمەتی فەرمانبەریی و بەرهەمی زانستیی لە لاپەرەیه کدا جی کردۆتەوه و پێویست بوو فەرمانبەرەکه شوێنە والاكانی بە زانیارییه كانی خۆی پرکردبایه وه و له شوێنیکیش پێویستی به بەلگه هه‌بووبێ وەك بەلگه‌ی ئیجازه‌ی زانستیی، یان فەرمانی چاپکردنی کتیب و فەرمانی دامەزراندن و مووچه، ده‌خ‌رتنه‌ ناوی. له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا چی نووسراوی گواستنه‌وه، راژه، زیادکردنی مووچه و هه‌موو کیشه‌کانی تاییه‌ت به‌ فەرمانبەری ده‌وڵه‌ت ده‌خ‌رایه‌ نێو ئەو ئیزاره‌ و تۆماره‌ی فەرمانبەران. بۆیه‌ گرنگیی ئەو دۆسیانه‌ ته‌نیا هاوکار نییه‌ بۆ ساغکردنه‌وه‌ی به‌شێك له‌ ژبانی ئەو زانیانه‌، به‌لكو زۆر جار زانیانی ناوچه‌كه‌ به‌ ناو و ئیمزای خۆیان پشتگیریی زاناكه‌یان کردوه‌ و ئەو پشتگیرینامه‌یه‌ش خراوته‌ نێو دۆسیه‌كه‌، كه‌ له‌ پێی ئەو دۆسیه‌وه‌ زانیاریی له‌باره‌ی زۆر له‌و زانا كوردانه‌ی كه‌ فەرمانبەری ده‌وڵه‌ت نه‌بوون ئاشكرا ده‌ییت، وێرای زانیاریی له‌باره‌ی ده‌زگا زانستی و ئایینی و دادوه‌رییه‌كانی كوردستان، به‌ هه‌موویان به‌شێکی باشی میژووی كورد و كوردستان ڕووناك ده‌كه‌نه‌وه‌.

٢-ناساندنی رێبه‌ره‌كه‌

لەم پیرست و رێبه‌ره‌دا بۆ هەر زانیه‌ك هه‌وت زانیاریمان نیشانداه‌، كه‌ بریتین له‌:

ژماره‌: تییدا ژماره‌ی دۆسیه‌كه‌مان وه‌ك له‌ ژماره‌ی دۆسیه‌ی كتیبخانه‌ی مه‌شیخه‌ت هاتوه‌ به‌ هه‌مان شیوه‌ گواستوه‌مانه‌ته‌وه‌.

ناو: ناوی خودی زانیه‌كه‌، هه‌ندێكیان ناوی لێك‌دراون وه‌ك مه‌حه‌مه‌ده‌سه‌د، مه‌حه‌مه‌ده‌لی....هتد.

ناوی باوك: ته‌نیا ئاماژه‌دانه‌ به‌ ناوی باوك، هه‌ندێ جار زانیه‌كه‌ ئاماژه‌ی به‌ ناوی باپیری خۆشی كردوه‌، ئەگەر نا به‌گشتی له‌ ناوی خۆیان و باوكیان و هه‌ندێ جار نازناویان زیاتر هه‌یچی دیکه‌یان نه‌نووسیوه‌.

شوێنی له‌دایك‌بوون: به‌شی زۆری زانیه‌كان بۆ له‌دایك‌بوون ناوی ناوه‌ندی شاره‌كه‌ی خۆیان نووسیوه‌ و هه‌ندێكیشیان له‌گه‌ڵیدا ناوی گونده‌كه‌یان نووسیوه‌.

مه‌ئموورییه‌ت: شوێنی کارکردن، هه‌ندێ له‌ زانیان له‌ زۆر شوێندا فەرمانبەر بوونه‌، به‌لام ئەو شوێنه‌ لێره‌دا نووسراوه‌ كه‌ پێی ناسراو بووه‌ و یان به‌لگه‌نامه‌ی نێو دۆسیه‌كان زیاتر په‌یوه‌ندی به‌ فەرمانبەریی ئەو شاره‌وه‌ هه‌بووه‌ بۆیه‌ ئەوه‌یان دانراوه‌.

سالی له‌دایك‌بوون: له‌ سه‌رده‌میكی ده‌سه‌لاتی عوسمانیدا سالی پۆمی بۆ کاروباری دارایی و سالی کۆچیش بۆ کاروباری ره‌سمی دانراوه‌، هه‌ندێ له‌ زانیان سالی له‌دایك‌بوونی خۆیان به‌ پۆمی و هه‌ندێکی تر به‌ کۆچی نووسیویه‌، بۆیه‌ ئیمه‌ نیشانه‌ی (ر) له‌پاڵ ساله‌كه‌ بۆ میژووی پۆمی و نیشانه‌ی (ك) له‌پاڵ ساله‌كه‌ بۆ میژووی کۆچیمان داناوه‌، ئەگەر نیشانه‌کانی (ر) و (ك)یش نه‌بووب، واته‌ دیارنه‌بووه‌ سالی له‌دایك‌بوونه‌كه‌ی به‌ حیسابی پۆمییه‌ یان کۆچی، هه‌روه‌ها ئەگەر ساله‌كه‌شی دیار نه‌بووب، به‌ والا‌یی به‌جیمان ه‌یشتوه‌.

ژ.لاپه‌ره‌: واته‌ ژماره‌ی لاپه‌ره‌ی دۆسیه‌كانه‌، كه‌ له‌ چه‌ند لاپه‌ره‌یه‌کی كه‌مه‌وه‌ بۆ ده‌یان لاپه‌ره‌ له‌خۆده‌گرێت و له‌و شوێنه‌ی كه‌ هه‌یچ ژماره‌یه‌ك دانه‌نراوه‌، واته‌ دۆسیه‌كه‌ له‌ كتیبخانه‌ نیشانی توێژه‌ران نادری و یان له‌ شوێنی دیکه‌ باس کراوه‌ و لێره‌دا ناوه‌كه‌ی دووباره‌ کراوه‌ته‌وه‌.

ئيمه هەولمان داوه دەیان پەراوێز بۆ چەند مژاړنیک بنووسین و بەشیکیشان سەرچاوەمان بۆ بەکارهێنان، لەوانە:

۱- کورتە ژبانی چەند دانەبەکی کەم لەو زانا ناسراوانە کوردمان لە پەراوێز نووسیوە.

۲- ناوی ئەو قەزا و ناحیە و شوێنانە کە لای خوێنەری کورد کەم ناسراون، بەتایبەت ئەو شوێنانە کە ووتوونەتە باکووری کوردستان، بەشی زۆریمان ناساندووە و بەگوێزە لایەنی کارگێڕی ئێستای وڵاتی تورکیا ژمارە ئەو گوند و ناحیانەمان لە ناساندنە کەدا دەستینیشان کردووە.

۳- هەندێ لەو زاراوانە وەک نائیب، ئۆدەجی، موسەووید، موقەبیید... هتد کە پلە وەزیفی زاناکانمان بوو، لە پەراوێز بەگوێزە توانا پوونمان کردوونەتەو.

۴- لە ئەگەر هەڵبەک لە دەفتەری تۆماری کتبخانە مەشخەت چ بۆ ناوی شوێن، یان ناوی کەسایەتی، هەولمان داوه لە پەراوێز راستی بکەینەو.

لە گەڵ هەموو ئەمانەشدا وەک پۆلینکردن، ئیمه بەگوێزە زیدی لەدایکبوونی زاناکە پێزان کردوون و پەچاوی شاری گەورە و بچووکمان نەکردووە، ناوی زیدە کە چۆن هاتیبی کردوومانە سەرناو و لە بن ئەو سەرناوەدا چەند زانا هەبووبن داماننان.

ئەمانە کورتە ناسنامە دۆسیە نزیك پێنج سەد زانای کوردستان، کە خۆی لە چەند هەزار لاپەرە بەلگەنامە دەبینیتەو و دلنایین ئەمە دەستپێکێک دەیت بۆ دۆزینەوێ دۆسیە زیاتری زانایانمان کە بە زمانی تورکی نووسراون و لە ماوەی دادی پشتیوان بە خۆدا ژبانی هەموو ئەمانە لە دوو توێی چەند بەرگێکدا بە زمانی شیرینی کوردی دەخەینە بەر دەستی خوێنەر و توێزەری کورد.

پېښه زانایانې کورد

هەولێر

ژماره	ناو	ناوی باوک	شوێنی له دایکبوون	مەئموورییەت	سال	ژ.لاپەرە
۰۳۰۵_۰۲	محەمەد ئەسەد ئەفەندی ^۲	شیخ محەمەد سەعید ئەفەندی	هەولێر	سەرۆکی ئەنجومەنی مەشاخ	۱۳۹۱-۹۵۲۱ز	۳

۲ مەبەست ئەسەد ئەفەندی ئەربیلی یە، کە ناوی محەمەد ئەسەد کوپی محەمەد سەعید ئەفەندی و ئەوی خەلیفە هیدایەتوللای ئەربیلی یە، لە ساڵی ۷۴۸۱ی زایینی لە هەولێر لەدایک بوو. خۆندن لە مەدرەسەکانی هەولێر دەخوێن، پاشان لە تەمەنی ۳۲ سالییدا و لە ساڵی ۹۷۸۱ دواي پێنج سال خۆندن و ئیرشاد دەیتە خەلیفە. هەر لە هەمان سالدا دەچیتە حەج. دواي ئەوی کە دەزانێ شیخەکی (شیخ تەها هەیری) وەفاتی کردووە، هەر لە ڕێگەدا بریار ددات بچیتە ئەستەنبول. لەوێ وەک میوان لە تەکیە بەشیر ناغا دەمینیتەو. داواي لێ دەکړئ کە لەو تەکیەدا دەست بە ئیرشاد بکات. دواتر هەر لەو تەکیەدا لە ساڵی ۳۸۸۱ دادەمەزرێ. حەمید پاشای زاواي سولتان عەبدولحەمید بانگهێشتی کۆشکی سولتانی دەکات و زۆر قسە و گەفت و لفتی بە دل دەبێ و بەو هۆیە وەک ئەندامی ئەنجومەنی مەشاخان دادەمەزرێ. دواتر تەکیەبەکی لە ئەستەنبول بۆ دەکەنەو و لەوێ ئیجازی تەریقەتی قادری ددات و هەموو پوژانی دووشەم و پینجشەم زیکری قادری دەکرد، هەر لەو تەکیەدا یەکم کتیبی بە ناوی (کنز العرفان فی أحادیث نبی الرحمن) بڵاودەکاتەو. دواي چاپکردنی ئەم

۰۲_۰۷۸۸	سېيغەتوللا ئەفەندى	سېيغەتوللا ئەفەندى	هەولير	نائىبى ۳ كەركوك ۲۷۲۱-ك	۸۷
۰۱_۱۱۰۷	ئىبراھىم ئەفەندى ۴	ھەيدەرزادە عاصم ئەفەندى	هەولير	ئەندامى ئەنجومەنى مەعارىف، مەئموورى شەرىعى	۹۴

كۆپىنچە شېخ لەلەين زاناكانى ئەوساى عوسمانى پروپەرووى رەخنەيەكى زۇر دەپتەتە. سالى ۰۰۹۱ و بە ھۆى ناديارەو، سولتان عەبدولھەمىد شېخ مەھمەد ئەسەد بە بريارىك بۆ ھەولير دوردەخاتەو. ھەندىك پېيان وابوود دورخستەوئەكى لەبەر بەرژوئەندى بوو، كە ئەوسا حاكىمىكى تازە بۆ ھەولير دامەزراوو و شېخيان لەگەل حاكىمەكە بۆ ھەولير نارد تا ھاوكارى بكات. لەم ماوەيەدا شېخ كۆپىنچە دووھى نووسى بە ناوى (المكتوبات) دواى چەند سالىك مانەوى لە ھەولير و دواى لادرائى سولتان عەبدولھەمىد لە خەلىفەيەتى و ئىعلانى مەشرووتىيەت لە سالى ۴۱۹۱ دا شېخ دەگەرپتەو ئەستەنبول و دەكرتە سەرۆكى مەجلىسى مەشاىخ. ھەر لەو ماوەيەدا چەند نووسىنكى لەبارەى تەسەووف نووسىن، لەبەر پلە و پاىە و زىرەكەيەكى، سولتان رەشاد وەك سەرۆكى وەفدى كاروانى حاجىيانى دەستىشان دەكات. سالى ۵۱۹۱ دەستى لە كارى سەرۆكى مەجلىسى مەشاىخ كشانەو. دواى ھاتنە سەر كارى مستەفا كەمال ئەتاتورك و حكومەتى كۆمارى، شېخ لە مالىكەى خۆى نەچوويە درەو و خۆى لە چارى خەلك بە دوور گرت. ئەگەر چى خانووەكەيشى لەژىر چاودىرى پۇلىسا بوو. لە رۆژى ۳۲ى كانوونى يەكەمى سالى ۰۳۹۱ بە ھۆى رووداويكەو دەستگىريان كرد و حوكمى ئىعداميان بەسەردا سەپاند، بەلام لەبەر پېرەيەكى حوكمەكەيان بۆ زىندانى ھەتاهەتايى گۆرى. بەلام شېخ عەلى ئەفەندى كورپان ئىعدام كرد. لە زىندان شېخ مەھمەد ئەسەد نەخۆش كەوت و دواى گواستەوبيان بۆ نەخۆشخانە لە شەوى ۴۱/۳۱ى مانگى نادار و لە نېوئەى شەوئا كۆچى دوايى كرد. پۇلىس تەرمەكەيشيان نەدايەو كەس و كارەكى و لە گۆرستانىكى نادياردا نېزراو. بۆ زياتر زانبارى پېروانە (TDV İslam Ansiklopedisi, cilt: 11, sayfa: 348).

۳ نائىب واتە قازى، ئەوانەى كە دەلەت وەك قازى دىناردنە قەزا و ناحىە و شوئە بچوكەكان. بۆيە لەم وتارەدا لە ھەر شوئىنك وشەى (نائىب) ھات بە واتاي (قازى) يە.

۴ مەبەست شېخولئىسلام ئىبراھىم ھەيدەريە. بە گۆرەى ئىنسكلۆپىدىي ئىسلامىيە توركىي، ناوبراو لە سالى ۴۶۸۱ لە ھەولير لەدايك بوو، كورپى عاصم ئەفەندى ھەيدەريە. لە حوجرە خوئندويەتى و ھەروەھا لاى مامۇستاي تايەتەش دەرسى خوئندوود. لە سالى ۴۸۸۱ لە دادگا دادەمەزرى دواى ئەوى تاقىكردنەوئە پىندەكۆن و لە بەرامبەر دەستەى دادگادا بە باشترين پلە سەركەوتوو دەپ. لە ۹۱ى ئابى سالى ۶۸۸۱ دەپتە نائىبى زاخۇ تا ۱۲ى نىسانى سالى ۰۹۸۱ لەو پۇستەى دەپتەتەو. پاشان لە ۹ى شوباتى سالى ۱۹۸۱ دەپتە نائىبى شارى جەزىرە و لەوى لە ھەمان كاتدا بۆ سى مانگ بۆتە جىگىرى قائىمقامى شارەكەش. پېش تەواوكردنى ماوەكەى، جەزىرە جىدەھىلەت و دەچتە ماردىن. لە ۹۲ى تەمموزى سالى ۴۹۸۱ دەپتە سەرۆكى دادگاى بەرايى شارى جەدە، دواى سالىك لە ۳۱ى دىسەمبەرى ۵۹۸۱ دەست لە كارەكەى دەكەشتەو. دواى پازدە رۆژ وەك جىگىرى داواكارىي گەشتى دادگاى مەركەزى شارى مووسل دادەمەزرى. لەبەر ئەوى دەرەھى ئەو سكاللا ھەبوون، بۆيە لە ۹۲ى نادارى سالى ۹۹۸۱ لە پۇستەكەى نامىنى. لە ۱۲ى نادارى سالى ۱۰۹۱ دەپتە ئەندامى ئەنجومەنى مەعارىف، ھەروەھا لە ۲۲ى نۆفەمبەرى سالى ۱۰۹۱ دا نىشانەى سىيەمى مەجىدى پىندەدەرت. وێراى ئەمانە لە ۱۲ى ئابى ۴۰۹۱ دەپتە بەرپۆنەبەرى مەكتەبى دارولخىلافە. دواى ماوەيەك پلەكەى دەپتە دووم لە ئەنجومەنى مەعارىف. دواى وەرگرتنى چەند پلە و پاىەيەكى تر، لە ۰۱ى تەمموزى سالى ۰۱۹۱ دا لە دەفتەرى حاقانى بەشى كاروبارى شەرىعى دادەمەزرى. لە سالى ۶۱۹۱ دا لە مدرسة الواعظين دا دەرسى مېژووى فېرەق و گروپە ئىسلامىيەكان دەپتەو. ئىبراھىم ئەفەندى لە ۵ى ئابى سالى ۸۱۹۱ لە دار الحكمة الاسلامىيە سەر بە خىلافەت وەك ئەندام دادەمەزرى. دواى ماوەيەك لە ۱۱ى نۆفەمبەرى سالى ۸۱۹۱ دا وەك شېخولئىسلام لە حكومەتەكەى تۇفيق پاشادا دادەمەزرى، دواى ئەوى لە ۳ى نادارى سالى ۹۱۹۱ تۇفيق پاشا دەست لەكاردەكەشتەو، ئىبراھىم ئەفەندىش وازدەھىنى. دواى ئەوى حكومەتى فەرىد پاشا دپتە سەر دەستەلات، ئىبراھىم ئەفەندى دەپتەو شېخولئىسلام و پۇلىكى گرىنگ دەگىزى بەتايەتەى لە گەتگۆكۆكانى لەگەل وەفدى كوردى و بەتايەتتە كۆمەلەى تەعالى كوردى. ئەم كارەى ئىبراھىم ئەفەندى تا دەستلەكاركەشەوئەى فەرىد پاشا لە ۰۲ى تەمموزى سالى ۹۱۹۱ درېژە دەكەشتى. ناوبراو لە سالى ۳۳۹۱ لە بەغدا كۆچى دوايى دەكات و ھەر لەوېش دەپتەزى. كۆمەلەك بەرھەمى بە زمانى توركى چاپ كەردوود.

۱۱۶۵_۰۱	سەید عەبدولقەتەت تە فەندی	ئىبراهيم تە فەندی مودەپرس	هەولير	نائىبى پەواندوز	۵۶۲۱-ك-	۶۳
۱۳۱۲_۰۳	يوسف نەجمى تە فەندی	تەحمەد ئاغا	هەولير	مودەپرسى هەولير	۶۷۲۱-ك-	۷۲
۲۰۳۰_۰۱	ئىبراهيم تە فەندی	حەيدەريزادە عاصم تە فەندی ^۵	هەولير	نائىبى شارى جزيره	۱۸۲۱-ك-	۳۳
۲۱۵۷_۰۲	تەحمەد تەمىن تە فەندی	شىخ مەحمەد سەعيد تە فەندی	هەولير	نائىبى حەما	۸۶۲۱-ك- ۷۲۳۱ى رۇمى	۸
۲۷۵۱_۰۱	عەبدوللا تە فەندی	عەبدولرەحمان تە فەندی	هەولير	موفتى هەولير	۵۹۲۱-ك-	۷۳
۲۷۹۲_۰۱	داود فەمى تە فەندی	حاجى هيدايەتوللا تە فەندی	هەولير	نائىبى ئوفاجيك	۳۵۲۱-ك-	۲۱
۲۹۳۴_۰۲	مەحمەد سەعيد تە فەندی	حاجى مستەفا تە فەندی	هەولير	نائىبى مونتە فيق	۲۶۲۱-ك-	۶۱
۲۹۳۶_۰۲	مەلولود تە فەندی	عەبدولقادر تە فەندی	هەولير	نائىبى ئاكرى	۹۴۲۱-ك-	۶۳
۲۹۴۲_۰۱	عەبدولكەريم تە فەندی	حاجى مەلولود تە فەندی	هەولير	نائىبى عەشائىرى سەبە	۸۸۲۱-ك-	۴۱
۲۹۴۹_۰۱	مستەفا فەوزى تە فەندی	مەلا رەمەزان	هەولير	نائىبى ناحيەى سولتانيه	۴۹۲۱-ك-	۴
۲۹۵۰_۰۱	(مەحمەد) ئىسماعيل عەلى تە فەندی	مەلا مەحمەد تە فەندی	هەولير	نائىبى ناحيەى بەلەك ^۶	۵۸۲۱-ك-	۶
۲۹۵۳_۰۱	فەيزوللا تە فەندی	عەبدوللا تە فەندی	هەولير	كاتىبى دادگای شەرعىي هەولير	۹۸۲۱-ك-	۸

۵ شېخولئىسلام ئىبراهيم حەيدەرى دوو دېسې جىاوازی هەيە، لەبەر ئەوې كەسايەتییەكى گەورە بوو و دوو جار شېخولئىسلام بوو و وېراى ئەوې سەردەمىك نائىبى شارى جزیرهش بوو.

۶ لەوانەيە بەلەك بې، كە ئەو كات مەركەزەكەى گوندی گەلەلى نزيك قەزای چۆمان ی سەر بە پارێزگای هەولير بوو.

۵	۹۷۲۱-ك-	كاتىبى داد گای شەرعىي كۆيسىنچەق	هەولير	حاجى عەبدوللا	ئىبراھىم حەققى ئەفەندى	۲۹۹۹_۰۱
۴	۰۸۲۱-ك-	ئۆدەجى ^۷ داد گای شەرعىي كۆيسىنچەق	هەولير	ئەلىياس	خورشید ئەفەندى	۳۰۰۰_۰۲
۸	۸۰۳۱-ك-	كاتىبى داد گای شەرعىي گەفەر	هەولير	سەئید ئاغا	مەھمەد عەلى ئەفەندى	۳۰۹۷_۰۲
۳۳	۵۸۲۱-ك-	موفتى و مودەرىسى هەولير	هەولير	كوچوك مەلازادە عوسمان ئەفەندى	مەھمەد ئەفەندى ^۸	۳۱۱۳_۰۲
۸	۱۹۲۱-ك-	مودەرىسى دەرسىي	هەولير	حاجى مەھمەد ئەسەد	مەھمەد عەلى ئەفەندى	۵۳۳۸_۰۱
۴	۰۵۲۱-ك-	موفتى	هەولير	ئىسحاق ئەفەندى	عەبدولرەحمان ئەفەندى	۰۲۴۹_۴۵
۲	۰۹۴۲۱-ك-	نائىب	هەولير	عەبدولقادر ئاغا	مەھمەد مەولود ئەفەندى	۰۲۵۰_۲۴
۷۲	۳۴۲۱	نائىبى ئەرەبىل گومان ھەيە لە پەندەتدا خەلکى هەولير بووبى	گومان ھەيە لە پەندەتدا خەلکى هەولير بووبى	عەبدوللا ئەفەندى	داغستانىزادە ھەيدەر ئەفەندى	۰۲۵۰_۲۵
۷۲	۵۹۲۱-ك-	نائىبى سىلقان	هەولير	مەلا پەمەزان	مستەفا فەيزى ئەفەندى زىيارەتتى	۰۲۵۱_۱۹
۶	۷۹۲۱-پ-	نائىبى داقوق	هەولير	مەلا سالىح ئەفەندى	مەھمەد ھەمدى ئەفەندى	۰۲۵۱_۲۱

۷ ئۆدەجى: ئەو كەسەي پىسخەرى ژوروى دادگايە و بەرپىسى لايەنى كارگىزى و بەرپەردنەكەيەتى.

۸ مەبەست مەلا مەھمەد ئەفەندى باپىرى مەلا گچكەي ھەوليرە و باركى شىخ عومەر ئەفەندى ئەربىلىيە.

۰۲۵۱_۳۰	مهلا عبداللہ	محمد مہد تہ فہندی	هولير	نائب	۰۴۹۲۱-ک	۴
۰۲۵۱_۳۱	محمد مہد مخلیص تہ فہندی	تہ محمد عزیز تہ فہندی	هولير	نائب	۰۹۹۲۱-ک	۴
۰۲۵۱_۳۳	محمد مہد تہ وفیق تہ فہندی	حاجی محمد مہد مہولود تہ فہندی	هولير	؟	۰۶۹۲۱-ک	۷

سلیمانی

۰۱۱۷_۰۳	محمد مہد مہعرف تہ فہندی	عبداللہ فاتح تہ فہندی	سلیمانی	نائبی ہندیہ	۰۵۵۲۱-ک	۸۲
۰۲۸۴_۰۱	تہ محمد فائز تہ فہندی ^۹	شیخ مہمود تہ فہندی	سلیمانی	نائبی قسطنونی	۰۸۵۲۱-ک	۰۲
۰۷۶۶_۰۲	محمد مہد رشید تہ فہندی	تہ محمد حمدي تہ فہندی	سلیمانی	قازی گولعہ نبر	۰۲۹۲۱-ک	۷۴
۱۰۱۱_۰۳	مستہ فا تہ فہندی	مہمود تہ فہندی	سلیمانی	نائبی گولعہ نبر	۰۸۵۲۱-ک	۸۳
۱۰۵۵_۰۱	عبداللہ قادر تہ فہندی	مہعروف ناغا	سلیمانی	موقیید ^{۱۰} داد گای شریعی مونته فیک/ ناسریہ	۰۱۹۲۱-ک	۶

۹ مہبست تہ محمد فائز بہرزنجهیہ، کہ له کتبخانه کې خویدا بهناوی ابھی القلا تدا، زیانامه کې نووسراوه که کورته کې بهم شپوهیہ: سہید تہ محمد فائز کوری سہید مہمود کوری حاجی سہید تہ محمد کوری سہید عبداللہ سہید فضل الدین کوری قوتی زہمان سہید حسہنی گلہ زردیہ، گلہ زردہ گوندیکہ دکوئتہ پرووی قبیلہ شاری سلیمانی، کوری سہید مہمدی نودبی کوری سہید علی کوری بابارہ سول کوری سہید عبد کوری سہید عبد الرسول کوری سہید قہلہ ندر کوری سہید عبد السید کوری سہید عیسا کوری سہید حسین کوری سہید بایہ زید کوری سہید عبداللہ کوری سہید عیسا کہ بہرزنجهی بنیاتناوہ. تہم سہید عیساہش کوری باباعلی ہمدانی کوری سہید یوسف ہمدانی کوری سہید مہنصور کوری سہید عبداللہ عزیز کوری سہید عبداللہ الاصغر کوری سہید اسماعیل المحدث کوری نیمام موسای کازم کوری نیمام جعفری صادق کوری نیمام محمد الباقر کوری نیمام زین العابدین علی کوری حہرہتی حوسین کوری نیمام علی کوری تہ بوتالہ. تہ محمد فائز له سالی ۸۵۲۱ی کوچی له گلہ زردہ لہدایک بوہ. قورناتی پیروز و ہندی ریسالہ فارسی و تہ سرفی زنجانی لای باوکی خوئندوہ، پاشان عوامیل و شہرحی زنجانی و شہرحی کافیه و ئیساغوجی و فناری و ریسالہی الوضع و ئیستیعاری مہلا تہبوعری میرپوستہمی و رسالہ الحنفیہ فی الاداب و بہشیک له عبد اللہ الیزدی شرح تہذیب المنطق التفتازانی لای مہمد غالب تہ فہندی خوئندوہ. پاشان رسالہ علی قوشچی له عیلمی الوضع و شرح الشمسیہ فی المنطق و تہذیب الکلام للتفتازانی و علم العروض لای سہید مستہ فای تہ فہندی بہرزنجهی خوئندوہ، ہرودھا شرح الہدایہ فی الحکمہ مع بعض حواشیہ لای تہ محمد تہ فہندی نودشی موقی سلیمانی خوئندوہ. دواتر بہشیکی له کتبخانی المطول لای تہ محمد تہ فہندی الیبرحسنی موقی سلیمانی خوئندوہ. ہرودھا نوسولی فیکھ و فہرمودہ و بہشیک له تہفسیری بہزاوی لای کاک تہ محمدی شیخ کہ خالی بوہ خوئندوہتی. له پرووی کارگريیہوہ له ناوہ و دہرودہی کوردستاندا قازی بوہ و زور پلہ و پایہی له دولہتی عوسمانیدا ہوہوہ، له کتبخانه کې ہمدوی باس کراوہ بہلام لہبر درژداری دہرفت نای لیرہدا بیاننوسین. وژرای تہمہش تہ محمد فائز زیاتر له بیست ہرہمہی لہ پاش بہجیماوہ. ۱۰ موقیید: تۆمارکەر، تہو کہسہ بوہ کہ گوتن و کاروباری نیو داد گای بہ شیوازی نووسین تۆماردہ کرد.

٤	١٣١-ك-	كاتیبی دادگای شەریعی قاجنسە عەممارە	سلیمانی	محەمەد ئە فەندی	عوسمان نووری ئە فەندی	١٠٧٣-٠١
٥	٢٩٢١-ك-	موحزیر ١١ دادگای شەریعی قاجنسە عەممارە	سلیمانی	عەزیز ئە فەندی	محەمەد عەلی ئە فەندی	١٠٤٧٠١
٥	٩٨٢١-ك-	بەرپۆڵەری ئەیتامی عەممارە	سلیمانی	مەلا ئەحمەد ئە فەندی	محەمەد ئەمین ئە فەندی	١٠٦٧٠١
٥١	٢٨٢١-ك-	نایبی سەلاحییه	سلیمانی	ئەحمەد فائیز ئە فەندی	محەمەد عارف حیکمەت ئە فەندی ١٢	١١٥٩-٠٢
٣	٩٦٢١-ك-	كاتیبی دادگای شەریعی دیوانییه	سلیمانی	ئەحمەد ئە فەندی	محەمەد ئاغا	٣٠-٠٢٢١
٣٣	٢٧٢١-ك- ٣٣٣١	قازی ئیدلب	سلیمانی	ئەحمەد ئە فەندی	حوسین حیلمی ئە فەندی	١٢٢٤-٠٢
٦١	٩٥٢١-ك-	نایبی سەقر	سلیمانی	محەمەد ئە فەندی	محەمەد ناصح ئە فەندی	١٤٦٤-٠٢
٢١	٠٧٢١-ك-	موفتی کەرەك	سلیمانی	عەبدولرەحمان ئە فەندی	محەمەد صالح ئە فەندی	٢١٧٢-٠٢
٣١	٩٩٢١-ك-	موفتی سلیمانی	سلیمانی	حاجی محەمەد ئەمین ئە فەندی	عەبدولعەزیز ئە فەندی	١٠-٨٢٧٢
٩	٤٦٢١-ك-	سەرکاتیبی دادگای شەریعی سلیمانی	سلیمانی	مەلا رەسوول	عەبدوللا عیرفان ئە فەندی	١٠-٩٢٧٢
٠١	٠٧٢١-ك-	بەرپۆڵەری ئەیتامی دادگای شەریعی سلیمانی	سلیمانی	عوسمان ئاغا	محەمەد رەشید ئە فەندی	٢٧٣٠-٠١
٨	١٩٢١-ك-	موفتی موسڵ	سلیمانی	مەلا حەمید ئە فەندی	محەمەد نەجیب ئە فەندی	٢٧٣٥-٠٢
٠٣	٢٩٢١-ك-	ی.تاکشاب دادگای شەریعی مەعمورە	سلیمانی	حاجی عەبدوللا	محەمەد ئەمین ئە فەندی	٢٧٤٩-٠١

١١ موحزیر: جۆره وهزیفهیهك بوو له نێو دادگا، هەندێ جار رۆلی قازی دهبینی و هەندێ جارێش ئە ورا قەکانی بۆ قازی نامادەدەکرد. لە سەر دەستێکدا موحزیر رۆلێکی سەربازی و ئەمنیشی لە نێو ژووری دادگادا بینیوه. (بۆ زیاتر زانیاری بڕوانە تورک ئیسلام ئەنسیکلۆپیدیای).
١٢ مەبەست عارف حیکمەت ی کۆری زانای گەوره ئەحمەد فائیز بەرزنجییه.

٧	١٧٢١-ك	موده‌پرسی کۆیسنجه‌ق	سلیمانی	حه‌سه‌ن ئه‌ی‌دنه‌	حه‌ققی ئه‌فه‌ندی	٢٠_٠٦٧٢
٤	٥٥٢١- ٧١٣١	ناییبی سامه‌را	سلیمانی	سه‌ید ئه‌حه‌مه‌ ئه‌فه‌ندی	مه‌حموود فه‌وزی ئه‌فه‌ندی	٢٠_٥٢٩٢
٦	٩٦٢١-ك	ناییبی هه‌ولێر	سلیمانی	شیخ عبد السلام ئه‌فه‌ندی	ئه‌حه‌مه‌د ئه‌فه‌ندی	٢٩٣٣_٠١
٥	٧٨٢١-ك	ناییبی قه‌لاسیوکه	سلیمانی	عه‌بدوڵڵا ئه‌فه‌ندی	عه‌لی ئه‌فه‌ندی	٢٩٤٣_٠١
٤	٦٠٣١-ك	ناییبی ناحیه‌ی پشده‌ر	سلیمانی	شیخ عه‌بدوڵه‌رحمان	سه‌ید ئه‌حه‌مه‌د ئه‌فه‌ندی	٢٩٤٦_٠١
٤	٩٨٢١-ك	به‌رپۆه‌به‌ری ئه‌یتامی دادگای شه‌رعیی بازیان	سلیمانی	مه‌حه‌مه‌د سالح ئه‌فه‌ندی	ته‌وفیق ئه‌فه‌ندی	٢١٠_٤٨٩
٣	١٣١-ك	موحزیری دادگای شه‌رعی بازیان	سلیمانی	عه‌بدوڵه‌رحمان به‌گراوه‌ عه‌زیز به‌گ	مه‌حه‌مه‌د ئه‌مین ئه‌فه‌ندی	١٠_٥٨٩٢
٥	٩٩٢١-ك	به‌رپۆه‌به‌ری ئه‌یتامی کۆیسنجه‌ق	سلیمانی	حاجی حه‌سه‌ن ئه‌فه‌ندی	عارف حیکمه‌ت ئه‌فه‌ندی	٢٩٩٨_٠١
٧١	١٠٣١-ك	موفتیی عاصر	سلیمانی	مه‌لا عه‌زیز ئه‌فه‌ندی	مه‌حه‌مه‌د ره‌شوف ئه‌فه‌ندی	٣٠٥٧_٠٢
٠٢	٩٥٢١-ك ٧١٣١	ناییبی گه‌قه‌ر	سلیمانی	شیخ عه‌بدوڵکه‌هریم ئه‌فه‌ندی	مسته‌فا ئه‌فه‌ندی	٣٠٥٦_٠٢
٠١	٩٦٢١-ك	موفه‌تتیشی مه‌درسه‌کان	سلیمانی	شیخ حه‌سه‌ن بن سه‌لامی	زوه‌دی ئه‌فه‌ندی	٥٣١٣_٠١
١	؟	ناییبی شارباژێر	سلیمانی	؟	نه‌صروڵڵا سه‌هری ئه‌فه‌ندی سوله‌یمانیه‌لی	٠٢٤٩_٣٩
٢	؟	ناییبی بازیان	سلیمانی	؟	عه‌بدوڵڵا ئه‌فه‌ندی سلیمانیه‌لی	٠٢٤٩_٤٠
٢	١٨٢١-ك	ده‌رسیم	سلیمانی	؟	عه‌بدوڵه‌رحمان ئه‌فه‌ندی	٠٢٥٣_٦٥

قەرەداغ

٢٠١٨_٠٣	مەحمود ئە فەندی	مەحمەد ئە فەندی	قەرەداغ	موفتیی خانەقین	٢٧٢١-ك- ٤١
٤٣٥٣_٠١	جەلالەدین ئە فەندی	عەبدولفەتاح ئە فەندی	قەرەداغ	موفتیی موسەووید ^{١٣} سلیمانی	٣٩٢١-ك- ٤٢

گولەننەر

٢٥٤٠_٠٢	مەحمەد تاهیر ئە فەندی	عەزیز بەگ	گولەننەر	موفتیی مەرکەزی ئادەنە	٤٨٢١-ك- ٩١١
٢٧٤١_٠٢	مستەفا ئە فەندی	سەید مەحمەد	گولەننەر	موفتیی گولەننەر	٨٨٢١-ك- ٦

شارەزور

١٧٦٠_٠١	مەحمەد سەعید ئە فەندی	شیخ ئەحمەد وەسیم ئە فەندی	شارەزور	مامۆستای وائەبێژ لە بایەزید	٥٦٢١-ك- ٦٤
٢٩٢٧_٠١	ئەحمەد عیززەت ئە فەندی	خەلیل خالص ئە فەندی	شارەزور	نایبی کۆیسەنجەق	٨٥٢١ ٨١

شارباژێر

٢٩٥٤_٠	عەبدوللا فەهیمی ئە فەندی	مەلا خەر ئە فەندی	شارباژێر	نایبی ناحیە قزلیجە	١٧٢١-ك- ٧
٢٩٨٦_٠١	عومەر فەوزی ئە فەندی	عەبدولرەحمان ئاغا	شارباژێر	موحزیری دادگای شەرعیی بایەزید	٧٠٣١ ٤

خانەقین

١٢٠٦_٠٢	مەحمەد غالب ئە فەندی	فەوزی ئە فەندی	خانەقین	مودەرپسی خانەقین	٤٨٢١ ٣
---------	----------------------	----------------	---------	------------------	--------

سەلاحییە^{١٤}

٢٩٨٢_٠١	عەلی ئە فەندی	مەحمەد رەزا ئە فەندی	سەلاحییە / کفری	باشکاتبی دادگای شەرعیی سەلاحییە	٤٧٢١-ك- ٥
٢٩٨٣_٠١	عەبدولرەحمان ئە فەندی	عومەر بەگ	سەلاحییە / کفری	کاتبی دادگای شەرعیی سەلاحییە	٨٠٣١-ك- ٦

١٣ موسەووید جۆرە کاتییک بوون رەشئووسی نووسراوی پەسمیی دادگایان نامادەدەکرد.

١٤ مەبەست شاری کفری نیستایە.

كۆيسنجهق

۱۱۶۷_۰۱	محەمەد ئەمىن ئەفەندى	موسا ئەفەندى	كۆيسنجهق	نائىبى دىم	۸۵۲۱-ك-	۶۳
۲۷۵۹_۰۱	محەمەد ئەفەندى ^{۱۵}	مەلا غەبۇللا ئەفەندى	كۆيسنجهق	موفتى كۆيسنجهق	۹۹۲۱-ر-	۱۳
۲۷۶۰_۰۱	بەھائەدىن ئەفەندى	شىخ مەلا تەيب ئەفەندى	كۆيسنجهق	مودەرىسى كۆيسنجهق	۲۹۲۱-ك-	۹
۲۹۳۶_۰۱	محەمەد سالىح ئەفەندى	ئىبن زاهىدى محەمەد ئەفەندى	كۆيسنجهق	موفتى كۆيسنجهق	۹۵۲۱-ك- ۰۳۳۱-ر	۱۱
۲۹۴۷_۰۱	محەمەد نەجىب ئەفەندى	حاجى محەمەد ئەمىن ئەفەندى	كۆيسنجهق	نائىبى ناحىەى گل لە كەركوك	۵۰۳۱-ك-	۴
۲۹۹۲_۰۱	محەمەد تەوفىق ئەفەندى	حاجى محەمەد ئەفەندى	كۆيسنجهق	موقەببى دادگای شەرى كەركوك	۴۹۲۱-ك-	۵

رەواندز

۲۷۵۵_۰۲	محەمەد ئەمىن ئەفەندى	غەبۇلحەكىم ئەفەندى	رەواندز	موفتى رەواندز	۸۸۲۱-ر-	۰۲
۲۹۷۵_۰۲	محەمەد سالىح ئەفەندى	حاجى عومەر ئەفەندى	رەواندز	بەپۆبەرى ئەيتام لە دادگای شەرىعى رەواندز	۴۰۳۱-ك-	۷
۲۹۷۶_۰۱	ئەحمەد نوورى ئەفەندى	مستەفا ئەفەندى	رەواندز	بەپۆبەرى ئەيتامى رەواندز	۲۸۲۱-ك-	۷
۲۹۷۷_۰۱	توفىق سامى ئەفەندى	حاجى خەلىل بەگ	رەواندز	كاتىبى دادگای شەرىعى رەواندز	۱۰۳۱-ك- ۹۰۳۱	۴
۲۹۷۸_۰۲	مستەفا ئەفەندى	غەزىز ئەفەندى	رەواندز	خزمەتكارى دادگای شەرىعى رەواندز	۵۷۲۱	۵
۲۹۸۹_۰۲	محەمەد نوورى ئەفەندى	ئەحمەد ئەفەندى	رەواندز	دادگای شەرىعى هەولېر	۳۰۳۱-ك-	۶
۰۲۵۳_۱۱	محەمەد تەوفىق ئەفەندى	حاجى جەمىل بەگ	رەواندز	باشكاتب	۱۰۳۱-ر	۲۱

۱۵ مەبەست (مەلا محەمەدى جەلېزادە) مەلای گەورەى كۆپەپە.

کەرکوک

٣	٠٨٢١-ك	مودەپرسی مەخمور	کەرکوک	عەبدولقادر ئە فەندی	عەبدولفەتاح ئە فەندی	٠١_٠٥٦١
٣١	٠٥٧٢١-ك	لە نەقیبولشەرا فەکانی کەرکوک	کەرکوک	سەید ئەحمەد عەبدولغەنی ئە فەندی	حاجی سەید عەبدولسەتار ئە فەندی	٠١_٠٩١٧
٨	٠٥٥٢١-ك ٢٢٣١ر	نایبی سلیمانییە	کەرکوک	مەلا ئەحمەد ئە فەندی	یوسف سینان ئە فەندی	٠١_١١٦١
٧٣	٠٩٩٢١-ك	نایبی مەندەلی	کەرکوک	محەمەد نەجیب ئە فەندی	عەبدولخالق ئە فەندی	٠١_١٤٠٠
٥١	٠٦٤٢١-ك	نایبی گەرمک	کەرکوک	محەمەد ئە فەندی	حەسەن (حوسین) ئە فەندی	٠٢_٢٠٢٥
٠٢	٣٧٢١-ك	موفتی کەرکوک	کەرکوک	سەید عەبدولغەنی ئە فەندی	حەسەن سامی ئە فەندی	٠١_٢٧٤٣
٩١	٠٤٥٢١-ك	نایبی مەعمورەتولعەزیز	کەرکوک	عەبدوللا ئە فەندی	عارف مەعرووف ئە فەندی	٠١_٢٨٠٢
٩	٠٥٦٢١-ك	نایبی رەتەبە	کەرکوک	عەبدولفەتاح ئە فەندی	ئەحمەد نامی ئە فەندی	٠١_٢٩٢٦
٦	٠٧٩٢١-ك	نایبی سەرچک	کەرکوک	محەمەد عەلی بەگ	کامل ئە فەندی	٠١_٢٩٤٤
٦	٠٩٩٢١-ك	نایبی ناحیە تکریت	کەرکوک	یوسف ئە فەندی	محەمەد پەشوف ئە فەندی	٠١_٢٩٤٥
٥	٠١٠٣١-ك	نایبی ناحیە ؟	کەرکوک	سەید محەمەد ئە فەندی	عەبدولستار ئە فەندی	٠١_٢٩٥١
٥	٠٧٨٢١-ك	کاتبی دادگای شەری مەعمورە	کەرکوک	مەلا عەبدوللا ئە فەندی	ئەمین ئە فەندی	٠١_٢٩٩٣
٤	٠٦٠٣١-ك	بەرپۆڵەبەری ئەیتامی ئامیدی	کەرکوک	خورشید بەگ	جەمیل ئە فەندی	٠١_٢٩٩٦
٤١	٠٨٥٢١-ك ٢٢٣١ر	موفتی زۆر	کەرکوک	سەید حوسین ئە فەندی	عەبدولقادر ئە فەندی	٠١_٣٠٤٥
٩٢	٠٥٢١-ك	نایبی ناحیە زۆر	کەرکوک	لوتفوللا ئە فەندی کەرکوک	محەمەد دەرویش ئە فەندی	٠١_٣٥٨٧
٠١	٠٢٨٢١-ك	مامۆستای دەرسبێژی مەدرەسە ئایاسۆفیا	کەرکوک	مەلا حەسەن ئاغا	عەبدولسەمەد ئە فەندی	٠١_٣٦٦٦

۹	۳۸۲۱-ک	نائبې قەزای سەلاحییه	کەرکوک	سەعید ئەفەندی	مستەفا ئەفەندی	۰۲۵۰_۰۶
۳	۴۰۳۱	نائب	کەرکوک	ئەحمەد ناجی ئەفەندی	محەمەد رەئوف ئەفەندی ناجی ئەفەندیزادە	۰۲۵۱_۲۶
۴	۱۰۳۱-ک	نائب	کەرکوک	سەید محەمەد ئەفەندی	عەبدولستار ئەفەندی	۰۲۵۱_۲۹
۷	۴۸۲۱	مودەرېس	کەرکوک	قاضی محەمەد ئەفەندی	ئیسماعیل ئەفەندی	۰۲۵۱_۳۲
۰۱	۸۹۲۱-ک	مامۆستای مەکتەبی سەرەتایی سلێمانی	کەرکوک	سەید محیەدین ئەفەندی	سەید ئەحمەد شاکی	۰۲۵۲_۳۰
۱	۱۸۲۱	مامۆستای ئەدەبی عەرەبی	کەرکوک	؟	عەبدولسەمەد ئەفەندی	۰۲۵۴_۴۹ ۴۹_۳۹

بەغدا ۱۶

۱۲	۷۶۲۱-ر	موفتیی بەغدا	بەغدا	زەهاویزادە محەمەد فەیزی ئەفەندی	محەمەد سەعید ئەفەندی	۲۰۱۰_۰۳
----	--------	--------------	-------	------------------------------------	-------------------------	---------

موسڵ ۱۷

۴۱	۲۷۲۱-ک	موفتیی ڕانیە	موسڵ	حاجی مەلا محەمەد	مەلا سلێمان ئەفەندی	۲۷۵۳_۰۲
۳۱	۲۴۲۱-ک	نائبی مەحمودی	موسڵ	مەلا ئەحمەد ئەفەندی	محەمەد سەلیم ئەفەندی	۰۲۵۰_۴۲
۰۱	۴۸۲۱-ر	موفتیی سەلاحییه	موسڵ	مەلا محەمەد	محەمەد سەعید ئەفەندی	۲۷۵۶_۰۱
۳	۶۶۲۱-ک	موفتیی دھۆک	موسڵ	سەبەغەتوڵلا ئەفەندی	محەمەد شەوقی ئەفەندی	۱۳۳۷_۰۱

۱۶ لەنتو دۆسیەکانی بەغداددا گەلێک زانا هەن، بەلام نازارێن کە چەندیان کورد بوونە، بەشێک لەوانە باوک و باپیر و بنەمەلەکیان لە کوردستانەوه بۆ بەغدا کۆچیان کردووە و لەوێ لەدایک بوون، دەبی لە داھاتوودا هەول بەدین یەک بەیەک ناوەڕۆکی دۆسیەکان تەماشای بکەین بۆ ئەوەی زۆری ئەسلییان بدۆزینەوه. لە دۆسیە بەغداددا تەنیا مەلا سەعیدی کۆری موفتی زەهاویمان ناسییەوه.

۱۷ لەنتو کتێبخانەکەدا ئەوانەی لەدایکبووی شاری موسڵ چل کەسن، پێمان وایە لەم چلە کەسە بەشی زۆریان کوردن، چونکە زۆریەیان لە ناوچە کوردنشینەکاندا کاربەدەست و وەزێفەدار بوونە، ئێمە هەر بۆ نمونە ئەم چوار دانەبەمان هەڵبژارد.

سەنە ١٨

١٠١٣_٠١	محەمەد جەسەم ئەفەندى	شەيخوڧرەجەم ئەفەندى ^{١٩}	ئېران (راستىيەكەى سەنەيە)	نائىبى قەطفىف	١٠٦٢١-ك-	٩
---------	-------------------------	--------------------------------------	------------------------------	---------------	----------	---

دەۋك

٢٧١٥_٠٢	محەمەد سالىح ئەفەندى	محەمەد شەوقى ئەفەندى	دەۋك	موقتىبى دەۋك	١٤٨٢١-ك-	١٢
٢٧١٦_٠٢	تەها ئەفەندى	عەبدوللا ئەفەندى	دەۋك	مودەرىسى دەۋك	٦٩٢١-ك-	٦
٢٩٥٦_٠١	محەمەد سەلىم ئەفەندى	عەبدولرەحمان ئەفەندى	دەۋك	مودەرىسى دەۋك	٢٠٣١-ك-	٦
٢٩٩٥_٠١	ئەحمەد شەوقى ئەفەندى	سىيىغەتوللا ئەفەندى	دەۋك	موقتىبى دەۋك	٨٦٢١-ك-	٦١

ئاكىرى

٢٧٢٢_٠١	هېبەتوللا زىيەنى ئەفەندى	محەمەد سەعيد ئەفەندى	ئاكىرى	موقتىبى ئاكىرى	٨٩٢١-ك-	٦١
٢٧٢٣_٠١	مەلا عەبدوللا ئەفەندى	مەلا ئەحمەد	ئاكىرى	مودەرىسى ئاكىرى	٧٥٢١-ك- ١٣٣١ر	٥
٢٩٨٠_٠٢	محەمەد ئەفەندى	تاهىر ئەفەندى	ئاكىرى	ئۆدەجى دادگاي شەرىعىي ئاكىرى	٩٩٢١-ك-	٢

زاخۇ

٢٧١٩_٠١	قاسم ئەفەندى	شىخ يوسف ئەفەندى	زاخۇ	موقتىبى زاخۇ	٥٦٢١-ك-	٩
٢٧٢٠_٠١	عەبدوللا ئەفەندى	شىخ يوسف زادە قاسم ئەفەندى	زاخۇ	مودەرىسى زاخۇ	١٣١ر	٧
٢٥٣_٤٩	مەلا يونس ئەفەندى	تەها ئەفەندى	زاخۇ- موسل	موقتىبى قەزاي زاخۇ	٦٠٣١	٥

١٨ شارى سەنە ئەوسا لە بن دەسەلاتى قاجارىيەكان بوو و هەندى لە زاناىانى مەردۇخى كۆچيان كىردبوو بن دەسەلاتى
عوسمانىيەكان، بۆيە عوسمانىيەكان ئەوانيان هەر بە ئىرانى داناو.

١٩ پىدەجى ناوەكە بە هەلە ئوسرا بى.

سنجار

۰۲	۲۸۲۱	كاتىبى دادگاي شەرىى سنجار	سنجار	سالىڭ ئەفەندى	ئەحمەد تەوفىق ئەفەندى	۳۷۹۲_۰۱
----	------	------------------------------	-------	---------------	--------------------------	---------

ئامىدى

۰۲	۵۵۲۱	نائىبى سوق الشيوخ	ئامىدى	عەبدولعەزىز ئەفەندى	عەبدوللا نورى ئەفەندى	۱۰۱۰_۰۱
۸	۱۰۳۱-ك	موفتىبى ئامىدى	ئامىدى	ئەسەد ئەفەندى	ئەحمەد خىرالدىن ئەفەندى	۲۷۲۶_۰۱
۶	۱۰۳۱-ك	مودەرىسى ئامىدى	ئامىدى	شەوقى ئەفەندى	مەمەد تەيب ئەفەندى	۲۷۲۷_۰۲
۸	۱۹۲۱-ك	موفتىبى ئامىدى	ئامىدى- موسل	عەبدوللا ئەفەندى	مەمەد شوكرى ئەفەندى	۲۰_۲۵۱

هەكارى

۵	۰۹۲۱-ك	مودەرىسى زاخۇ	هەكارى	سەيد ئەبۇبەكر حسەن ئەفەندى	سەيد عەلى نامق ئەفەندى	۴۷۹۰_۰۱
۱	۰۸۲۱-ك	مودەرىس	هەكارى	؟	شىخ ئەلئەدىن ئەفەندى	۶۸_۲۵۴

جۆلەمىرگ

۹۱	۲۷۲۱- ۳۳۳۱ر	موفتىبى جۆلەمىرگ	جۆلەمىرگ	حاجى سالىڭ ئاغا	مەلا ياسىن ئەفەندى	۲۷۹۴_۰۲
۵	۳۸۲۱-ك	مودەرىسى جۆلەمىرگ	جۆلەمىرگ	فەيسەل قەرنىزادە ئىسماعىل ئەفەندى	ئەحمەد ئەفەندى	۲۷۹۵_۰۱
۹	۱۹۲۱ر	مودەرىسى خۇشاب	جۆلەمىرگ	شىخ ياسىن ئەفەندى	مەمەد ئەمىن ئەفەندى	۲۸۰۷_۰۳
۴۲	۲۵۲۱-ك	موفتىبى هەكارى	جۆلەمىرگ	مەلا عەبدولرەحمان ئەفەندى	تەھا ئەفەندى	۳۰۹۸_۰۱
۵	۹۰۳۱-ك	موخىرى دادگاي شەرىىيى خۇشاب	جۆلەمىرگ	مستەفا ئەفەندى	مەمەد سەبرى ئەفەندى	۳۱۰۸_۰۱

۲۰ جۆلەمىرگ ئىستىنا ناۋەندى پارىزگاي هەكارىيە لە تورکيا.

وان

۰۲_۰۳۶۰	حوسین ئەفەندى	شىخ محەمەد ئەفەندى	وان	مودەپىسى بايەزىد	۳۶۲۱-ر	۳۱
۰۲_۰۵۹۸	عومەر فارووق ئەفەندى	مستەفا ئاغا	وان	موفتى زىادىن	۵۸۲۱-	۷۱
۰۲_۱۹۷۶	عومەر ئەفەندى	محەمەد شەرىف ئەفەندى	وان	موفتى بولانق	۲۹۲۱-ر	
۰۱_۲۷۶۳	محەمەد سىدىق ئەفەندى	سەيد فەھمى ئەرواسى	وان	موفتى وان	۵۹۲۱-ر	۷
۰۱_۲۷۶۵	بەكر ئەفەندى	مستەفا ئەفەندى	وان	باشكاتىبى دادگای شەرىعى وان	۸۷۲۱-ك	۰۱
۰۱_۲۷۶۶	محەمەد نەزىف ئەفەندى	مستەفا ئەفەندى	وان	دادگای شەرىعى وان	۷۹۲۱-ك	۸
۰۲_۲۷۷۷	حەسەن حوسنى ئەفەندى	ئەحمەد فائىق	وان	موفتى شىتاك	۱۸۲۱-ك	۹۱
۰۲_۳۰۷۳	حەمدى ئەفەندى	ئەلى ئەفەندى	وان	موفتى خۇشاب	۹۸۲۱-ر	۵
۰۱_۳۰۷۵	محەمەد عەونى ئەفەندى	مەحمۇد ئەفەندى	وان	باشكاتىبى دادگای شەرىعى خۇشاب	۷۸۲۱-ك ۰۳۳۱-ر	۶
۰۲_۳۰۷۹	يوسف ئەفەندى	ئىسماعىل ئەفەندى	وان	نائىبى ھۆدى	۲۸۲۱-ر	۹۱
۰۱_۳۰۸۵	سىدىق ئەفەندى	ئەحمەد بەگ	وان	كاتىبى دادگای شەرىعى وان	۹۹۲۱-ر	۴
۰۱_۳۰۸۷	ئىسماعىل حەققى ئەفەندى	محەمەد ئەمىن ئەفەندى	وان	بەرپۆتەبەرى ئەيتامى وان	۵۷۲۱-ك	۴
۰۱_۳۰۸۹	عەبدولرەزاق ئەفەندى	عەبدولفەتاح ئەفەندى	وان	موحزىرى دادگای شەرىعى مەحمۇدى	۰۰۳۱-ك	۳
۰۱_۳۰۹۰	ئەحمەد ئەفەندى	ئەلى ئەفەندى	وان	بەرپۆتەبەرى ئەيتامى ھەكارى	۹۸۲۱-	۵
۰۲_۳۰۹۳	شەوكت ئەفەندى	رىفەعت ئەفەندى	وان	موحزىرى دادگای شەرىعى ھەكارى	۷۰۳۱-	۴

۳۰۹۵_۰۱	مه قسود ته فېندى	مسته فا ئاگا	وان	کاتېبى دادگای شهرعى شيتاک	۲۰۳۱-ك-۵
۳۱۰۰_۰۱	مسته فا نه جاتى ته فېندى	محهمه د توفيق ته فېندى	وان	کاتېبى دادگای شهرعى گه وهش	۹۹۲۱-ك-۵
۳۱۰۲_۰۱	محهمه د ته فېندى	عابد ته فېندى	وان	بهريو بهرى تهيتامى نهرديش	۷۹۲۱-ك-۳
۳۱۰۴_۰۱	سلېمان رفقى ته فېندى	سواری حسين ته فېندى	وان	دادگای شهرعى نهرديش	۶۰۳۱-ك-۶
۳۱۰۵_۰۱	عاکف ته فېندى	يوسف ته فېندى	وان	موحازيرى دادگای شهرعى نهرديش	۵۰۳۱-ك-۴
۳۱۰۶_۰۱	عبدالقدار ته فېندى	شيخ حيدر	وان	بهريو بهرى تهيتامى خوشاب	۴۹۲۱-ك-۳
۳۱۰۷_۰۱	مسته فا عاصم ته فېندى	عبدالرحمان ئاغا	وان	کاتېبى دادگای شهرعى خوشاب	۱۰۳۱-ك-۳
۳۱۱۰_۰۱	خاليد ته فېندى	مسته فا ئاغا	وان	کاتېبى دادگای شهرعى شهمدينان	۸۹۲۱-ك-۶
۳۵۴۳_۰۲	محهمه د فېزى ته فېندى	حاجى محمود ته فېندى	وان	ماموستاى دهرسيژ ^{۲۱} له بايه زيد	۱۹۲۱- ۳۳۳۱ر
۴۰۵۰_۰۱	عبدالرحيم ته فېندى	شيخ مسته فا ته فېندى	وان	له واعيزانى تهسته نېول	۱۸۲۱-ر-۸
۴۴۶۴_۰۱	سعيد ته ها ته فېندى	سعيد مسته فا ته فېندى	وان	موفيتى وان	۸۲۱-ك-۳

شهمدينان^{۲۲}

۲۷۹۸_۰۱	عبدالرحيم ته فېندى	مه لا ته حمه د ته فېندى	شهمدينان	موفيتى شهمدينان	۷۸۲۱-ك-۲۱
۲۷۹۹_۰۱	ته حمه د ته فېندى	ناصر ته فېندى	شهمدينان	موده پيسى شهمدينان	۶۶۲۱-ك-۶

۲۱ دهرسيژ ودرگيراي وشى (درسام) عوسمانيه، هم زاراميه بۇ شو ماموستايانه بهكاردهات كه شايسته دهرسگوتنه وه بوون و دوازه عيلمى مهلايه تيبان ته واو كړدبوو و دواتر له تاقيكردنه وهى شايسته سهركه وتوو دهبوون. بروانه (معجم مصطلحات العثمانية).

۲۲ شهمدينان يان شهمزينان قهزايه كى پاريزگاي جوله ميرگ (هكاري) يه، نيسا ناحيه يه ك و ۲۲ گوندى به سهروه يه. له كه سايه تيبه ناوداركانى شهمدينان شيخ عوبه دوللاى نه هرى يان شهمدينى يه.

۵	۱۰۳۱-ك-	كاتىبى داد گای شەرعىي شە مەدینان	شە مەدینان	سەید سافى ئە فەندى	سەید مەمەد ئە فەندى	۳۱۱۱_۰۲
۴	۷۹۲۱-ك-	بەرپۆبەرى ئەیتامى شە مەدینان	شە مەدینان	حاجى ئىسماعیل ئە فەندى	مەمەد تاهیر ئە فەندى	۳۱۱۲_۰۱

گەۋەش^{۲۳}

۱۲	۴۹۲۱-ر- ۲۳۳۱ر	مودەرپىسى وان	گەۋەش	خەتیبزادە مووسا ئاغا	سەئید ئە فەندى	۲۷۶۴_۰۲
۹	۹۹۲۱-ر-	موفتیی مەعمورەتوڤ شاد	گەۋەش	شىخ فەھیم ئە فەندى	حەسەن ئە فەندى	۲۸۱۰_۰۱
۸	۰۶۲۱-ك-	موفتیی گەۋەش	گەۋەش	عەبدولجەلىل ئە فەندى	عەبدولجەلىل ئە فەندى	۳۰۷۶_۰۲
۹	۳۰۳۱-	نائىبى (۴)	گەۋەش	سافى ئە فەندى	تەھا شەھابەدىن ئە فەندى	۳۰۷۸_۰۱
۶	۵۰۳۱-ك-	ئۆدەجى داد گای شەرعىي گەۋەش	گەۋەش	ئىبراھىم ئاغا	مەمەد ئاغا	۳۱۰۱_۰۱

چاتاك / شاخ^{۲۴}

۶	۸۶۲۱-ك-	مودەرپىسى سوپا	چاتاك	عوسمان زوھدى	عەلى عوسمان ئە فەندى	۲۴۶۷_۰۲
---	---------	----------------	-------	--------------	-------------------------	---------

خۇشاپ^{۲۵}

۶۹۱	۷۵۲۱-ك-	موفتیی مەئموورییەتو لجەمیدییە	خۇشاپ	مستەفا شەوقى ئە فەندى	حاجى عەلى سەبرى ئە فەندى	۳۰۷۲_۰۱
۲۱	۳۵۲۱-	موفتیی ھەكارى	خۇشاپ	مەلا ئىسماعیل ئە فەندى	نەزىف ئە فەندى	۳۰۷۴_۰۲

۲۳ گەۋەش ئىستا قەزايەكە سەر بە پارىژگای (وان).
 ۲۴ شاخ كە بە تورکىيەكە چاتاك ى پىئەلین، قەزايەكى سەر بە پارىژگای (وان) ە و ۷۸ كىلۆمەتر لە ناۋەندى شاردەكە دوورە، لە سەردەمى عوسمانىيەكاندا سەر بە ھەكارى بوو. ژمارەى دانىشتوانەكەى بىست ھەزار كەسن.
 ۲۵ ناچىيەى خۇشاپ ۲۵ كىلۆمەتر لە شارى وان دوورە و واتاى وشەكە بە خۇش ناۋ يان ناۋى خۇشە، ئەم شۆنە بە قەلاى خۇشاپ ناسراۋە كە قەلايەكى دېرىنە.

جزیره ۲۶

۲۰۷۴_۰۱	عبدالرحمان نورې ته فېندي	محمود مېلا	جزیره	مودېرېسي عونيہ	۲۹۲۱-ک	۷
۲۲۹۳_۰۱	حسین فېمې ته فېندي	عبداللہ رحيمی ته فېندي	جزیره	مودېرېسي سليقان	۸۸۲۱-ر	۷
۲۳۰۰_۰۱	حاجي ته حمېد حيلمې ته فېندي	حاجي محمېد ته فېندي	جزیره	موفتيي جزيره	۰۸۲۱-ر ۰۴۳۱-ر	۰۵
۳۶۰۹_۰۱	ته حمېد ته فېندي	ته حمېد مېلازاده	جزیره	مودېرېسي نسېين	۳۹۲۱-ک	۴
۱۹۴۰_۰۳	عېلي رفقي ته فېندي	محمېد ته فېندي	جزیره	موفتيي قوبرس	۶۴۲۱-ر	۰۲

نسېين ۲۷

۲۰۸۶_۰۱	عېلي رېزا ته فېندي	مېلا رهسول ته فېندي	نوسه يېين	کاتبي دادگای شهرعيي نوسه يېين	۳۹۲۱-ک	۵
---------	-----------------------	------------------------	-----------	----------------------------------	--------	---

سېوره گ ۲۸

۲۰۳۴_۰۲	زولفقار ته فېندي	مېلا عېلي حه سېن ته فېندي	سوړگ/ سوړه گ	موفتيي سوړگ	۲۶۲۱-ک ۳۲۳۱-ک	۵۱
۲۰۸۱_۰۱	محمېد راغب ته فېندي	شېرف ته فېندي	سوړه گ	بېرېوېه ري ته يتام له دادگای شهرعيي سوړگ	۷۸۲۱-ک	۴
۲۰۸۲_۰۱	حسین حوسني ته فېندي	مېلا مسته فا ته فېندي	سوړه گ	موفتيي سوړگ	۳۹۲۱-ک	۴
۲۰۸۳_۰۳	محمېد فائق ته فېندي	حسین سامي ته فېندي	سوړه گ	موقه يېدي دادگای شهرعيي سوړگ	۸۹۲۱-ک	۴
۲۲۹۷_۰۲	عوسمان ته فېندي	حاجي تېوب ته فېندي	سوړه گ	موفتيي سوړگ	۷۶۲۱-ک	۴۷
۴۳۴۶_۰۱	حاجي عبدالقدار ته فېندي	حاجي محمېد عېلي ناغا	سوړه گ	مودېرېسي سوړگ	۹۶۲۱-ک ۹۳۳۱-ر	۰۱

۲۶ مېه سټ شاري جزيرې بۇتانه.

۲۷ نسېين قهزايه که سېر به ماردين و کهوتوته باشوري شاره که. سې ناحيه و ۶۶ گوندي به سېره وېه.

۲۸ سېوره گ، سېوره گ، سوړه گ، سېره گ: يه کيک له قهزايه کاني نورفا (رحا يه، خله که که ي هېمووي کورن، کهوتوته نيوان نامه و نورفا. ژماره ي دانېشتواني نېستا زياتر له سېد هېزار که سېه.

٩١	٣٩٢١-ك	كاتیبی دادگای شهرعیی سوپرک	سوپرگ	ئەبوزەر زیهنی ئاغا	هەمزە فەهمی ئە فەندی	٤٤٦٢_٠١
٢	٩٦٢١-ك	موفتییی سوپرک	سوپرگ	حاجی ئەیوب ئە فەندی	عوسمان ئەسەد ئە فەندی خۆجەزادە	٠٢٥٤_١٣

٧١	٠٧٢١-ك	موفتییی یالۆفا و موفتییی پالۆ	پالۆ ^{٢٩}	قازیزادە حوسین ئە فەندی	ئەحمەد رەفەت ئە فەندی	١٠٢٨_٠١
٠١	٣٩٢١-ر	چاودیژ (ئۆدەجی) ی دادگای شهرعیی ئەرغەنی	پالۆ	عەلیزە ئە فەندی	سالح سویحی ئە فەندی	٢٠٩٣_٠١
٠٤	٥٦٢١-ك	موفتییی پالۆ	پالۆ	شیخ عەلی ئە فەندی	شیخ حەسەن ئە فەندی	٢٢٩٦_٠٢
٦	٠٢٢١- ٦١٣١	موفتییی مەعمورەتولعەزیز	پالۆ	حاجی حوسین ئە فەندی	محەمەد خورەم ئە فەندی	٢٨١٧_٠٢
٩١	٤٧٢١-ك	مودەرپسی پالۆ	پالۆ	یوسف ئە فەندی	ئەحمەد حەمدی ئە فەندی	٣٣٦٢_٠١
١١	٤٩٢١-ك	موفتییی پالۆ	پالۆ	شیخ حەسەن ئە فەندی	عەلیزە ئە فەندی ^{٣٠}	٥٣٥٦_٠١

مادەن ٣١- ئەرغەنی^{٣٢}

٧	٣٨٢١-ك	بەرپۆبەری ئەیتامی باقیە	مادەن	بەکر ئە فەندی	محەمەد زیهنی ئە فەندی	٢٠٢٦_٠٢
٤	٦٦٢١-ك	موفتییی مادەن	ئەرغەنی مادەنی	موفتیزادە عەبدولحەمید ئە فەندی	ئەبیراھیم خەلیل ئە فەندی	٢٠٤١_٠١

٢٩ پالۆ قەزایە کە سەر بە شاری خەریپووت (ئەلەعەزیز) و بە زیدی شیخ سەعیدی پیرانیش دادەنری، چونکە بنەمالە شیخ سەعید لەو گوندە نیشتەجی بوونە و لای خەلکی ناوچە کە شیخ سەعید بە شیخ سەعیدی پالۆ بانگ دەکری. دوو ناحیە و ٥٣ گوندی بەسەر دەویە.

٣٠ مەبەست لێی شێخ عەلیزەزا کوچک ئە فەندی (٧٧٨١-٥٢٩١): کۆری شیخ حەسەنی ئە فەندی موفتی پالۆ کۆری شیخ عەلی سبیتیە. لە پالۆ لە دایک بوو. دایکی گولی خانم کچی زەینەل ناغای شادی کە بنەجەکیان دەگەرێتەو دە گەرێتەو بۆ سەلاحەدینی ئەبویی. زەینەل ناغا لە نزیک قەرەقۆچان دەژیا، مەدرەسەیکە هەبوو لە هەموو لایە کەووە فەقی روبریان تێدەکرد. شیخ عەلیزەزا سەرەتا لە مەدرەسەیکە باوکی دەستی بە خوێندن کردوو. دواتر هەر لەوئ دەبیتە مودەرپس و لە سالی ٦٠٩١ ئیجازە زانستی و تەریقەت لە باوکی وەر دەگرت و ئەو کاتە تەمەنی بیست و شەش سالان بوو. دواى مردنی باوکی حەوت سالان دەبیتە موفتی لە پالۆ. تا ئەو کاتە لە شەری ئەتاتۆرک هەڵدەکوێتە سەر مالهەکی و بە دەستبەستراوی لە گەل چل کەس لە هاوێلەکانی لەسەر ڕینگەى ئەلەعەزیز دیا نەکوژن. تا ئێستایش گۆری ئەو چل کەسە دیار نییە. بروانە (نوسینەوێ) مەرگ- قەتلوعامی دواى ڕاپەرینەکی شیخ سەعیدی پیران، هېمن عومەر خوشناو، زانکۆی سۆران، ٢٠٢٢، ١٥٢٧)

٣١ قەزایەکی سەر بە پارێزگای ئەلەعەزیز بە دووری هەشتا کیلۆمەتر و دانیشتوانەکی بەزۆری کوردی زازان.

٣٢ ئەرگەنی قەزایەکی دیاربەکرە و کەوتۆتە سەر ڕینگەى دیاربەکر- ئەلەعەزیز بە دووری ٨٥ کیلۆمەتر و بەشی زۆری دانیشتوانەکی کوردی زازان.

۵۱	۷۸۲۱-ر	کاتیبی دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	عه لې ټه فهنډی	بورهانه دین ټه فهنډی	۲۰۹۵_۰۱
۴	۱۰۰۳۱-ک	کاتیبی دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	حوسین ټاغا	عه لې عولوی ټه فهنډی	۲۰۹۶_۰۱
۴	۱۸۲۱-ک	موحزیری دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	مه حمود زولفیقار ټه فهنډی	محهمه د شریف ټه فهنډی	۲۰۹۷_۰۱
۴	۳۰۳۱-ر	کاتیبی دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	ټه حمه د ټه فهنډی	مسته فا که مال ټه فهنډی	۲۰۹۹_۰۲
۴	۷۸۲۱-ر	کاتیبی دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	حه سن ټاغا ټو پالټو غلو	محهمه د شوکری ټه فهنډی	۲۱۰۱_۰۱
۵۱	۱۰۰۳۱-ک	موقه ییدی دادګای شهرعیی ټهرګه نې	ټهرګه نې ماده نې	خه لیل ټه فهنډی	ټیسماعیل حه قی ټه فهنډی	۲۱۰۲_۰۲
۷۱	۲۷۲۱-ک	موقیتی نازمیه	که بان ماده نې	ټه حمه د ټه فهنډی دوخانچیزاده	حافز یونس سه بری ټه فهنډی	۲۱۸۹_۰۲

بایه زید- بازید^{۳۳}

۵	۷۰۳۱-ک	موقه ییدی دادګای شهرعیی بایه زید	بایه زید	عه بدولره زاق ټه فهنډی	عارف حیکمه ت ټه فهنډی	۰۳۲۱_۰۲
۵	۲۰۳۱-ک	موقه ییدی دادګای شهرعیی بایه زید	بایه زید	سالح ټه فهنډی	شوکری ټه فهنډی	۰۳۶۳_۰۲
۵۲	۲۷۲۱-ک ۴۳۳۱-ر	کاتیبی دادګای شهرعیی سه نجا قی بایه زید	بایه زید	که لو ټاغا	سه لیم ټاغا	۰۵۹۲_۰۴
۴	۳۵۲۱-ک	موقیتی لیوای بایه زید	بایه زید	محهمه د گولشن ټه فهنډی	مه حمود حه مدی ټه فهنډی	۱۳۵۹_۰۲
۷	۰۷۲۱	موده پرسی قه ره کلیسه	بایه زید	شیخ عه بدوللا ټه فهنډی	محهمه د ټه فهنډی	۱۵۳۹_۰۱

۳۳ بایه زید یان بازید قه زایه کی سر به پارېزګای ټاګریه به دووری ۳۹ کیلومتر له رږڅه لاته وه، شارکی که فناره و به کڅشکی ټیسحاق پاشا و مه زاری ټه حمه دی خانی به ناوبانګه. دوو ناحیه و هشتاو پینج گونډی به سه ره دهیه.

گیارہ ۳۴

۰۳۵۸_۰۱	محمد ممد سعید ٹہ فندی	عیسا ناغا	گیادین	بہر پوہہری ٹہیتامی گیادین	۰۹۷۲۱-ر	۴
۰۹۳۶_۰۱	بہ کر فوزی ٹہ فندی	عوسمان ناغا	گیادین	باشکاتبی داد گای شہرعی سامسون	۰۱۰۳۱-ک	۵

٣٥ نهر واس

۰۳_۰۵۸۶	رہسورول ٹہ فہندی	سہید تہا ٹہ فہندی	ٹہ پرواس	موفتیی بایہزید	۰۸۲۱- ۴۳۳۱ر	۸
۰۱_۱۳۰۰	عہدولغہ فار ٹہ فہندی	مہ لا شہریف ٹہ فہندی	ٹہ پرواس	مودہ پیسی بتلیس	۶۶۲۱- ۱۳۳۱ر	۷
۰۲_۲۷۸۱	مہ عصوم ٹہ فہندی	سہید فہیم ٹہ فہندی	ٹہ پرواس	موفتیی عادلجہ واز	۴۹۲۱-ر	۶۱

۳۶ پەروارى

۲۱	۰۸۲۱ك-	موفتيي پيرواري	پيرواري	خواجه رهسول ته فهندي	رهسول زهكي ته فهندي	۱۹۵۵_۰۳
۴۵	۰۴۸۲۱ر-	قازبي سوروچ	پيرواري	حوسين ناغا	خهليل حيلمى ته فهندي	۱۰۷۱_۰۱

٤٠٤٦-٠١	شیخ مه عرووف ته فہندی	شیخ تہ مین	نہ زانراو ^{۳۷}	مودہ پرسی سلیمانی	؟	٤
---------	--------------------------	------------	-------------------------	-------------------	---	---

۳۸ خنس

۰۱_ ۰۵۶۰	عیسا ئه فه ندی	محهمه د ئاغا	خنس	موفتی خنس	۶۷۲۱ك-	۱۱
----------	----------------	--------------	-----	-----------	--------	----

۳۴ گیادین که به تورکیه‌کی دیادینه، قه‌زایه که سمر به پارزنگای ناگری یه و ده‌کوتته پوزناوای شاره‌که. ناحیه‌یه که و گوندی به سهره‌ویه.

۳۵ تھرواس گوندیکہ سہر بہ قہزای مکسی وانہ.

۳۶. په درباری نای پرسییبه و به کوردی (خسځیز) ی پښ دهلن، قه‌زایه که و دده‌وېته باکوروی روژمه‌لانی شاری سیرت. له باکوروهه هیزان. له روژمه‌لاتوه جاتاک و له باشوورهه شرناخ و نه‌روح و له روژناواوه شیرفان هیهه.

۳۷ پیدہ چئی ہر خہ لکی سلیمانی بی۔

۳۸ خنس یان خنوس قەزایەکی سەر بە شاری ئەرزەڕۆمە و ۵۴۱ کیلۆمەتر لە شاری ئەرزەڕۆم دوورە و دوو ناحیە و ۲۸ گوندی بەسەرەوهیە. لە شارۆچکەدا کوردی کورمانج و زاڤا هەن.

هانی - هینی ۳۹

۲۰۵۷-۰۲	محرمه رهشید ته فندی	عیززت ټاغا	هانی	نائبی هزرؤ	۰۳۱-ک-۴
۲۰۷۹-۰۱	عبدالقدادر جیلې ته فندی	ئیسماعیل ته فندی	هانی	مودرېسی هانی	۰۷۷۲۱-ک-۹
۳۳۶۵-۰۱	محرمه صالح ته فندی ۴۰	سعید به گ	هانی	مودرېسی ته رگه نې	۰۹۸۲۱-ر-۹

لجې - لجه ۴۱

۲۰۳۶-۰۱	عبدالرحمید ته فندی	حاجی ټحمه روشدی ته فندی	لجه	موقیتی لجه	۰۷۷۲۱-ک-۶۶
۲۰۶۸-۰۱	عبدالرحمان رحمی ته فندی	حاجی ټحمه ته فندی	لجه	به پوښه ری ته یتامی لجه	۰۸۸۲۱-ک-۳
۲۰۶۹-۰۱	محرمه (هادی) ته فندی	شیخ سیبغه ټوللا ته فندی	لجه	مودرېسی لجه	۰۸۶۲۱-ک-۵
۲۰۷۰-۰۲	محرمه صالح ته فندی	عبداللہ تیف ته فندی	لجه	کاتبی داد گای شهرعی لجه	۰۱۷۲۱-ک-۴
۲۰۷۱-۰۱	مسته فا ته فندی	عوسمان ته فندی	لجه	خزمتکاری داد گای شهرعی لجه	۰۲۸۲۱-ک-۴
۲۰۷۱-۰۲	محرمه رهشید وهیبه ته فندی	عبداللہ تاح ته فندی	لجه	کاتبی داد گای شهرعی لجه	۰۱۷۲۱-ک-۰۱

۳۹ هینی که له تورکیدا به (هانی) ناسراوه، به کیک له قهزایه کانی دیاربه کره و دهکوتته باکوروی شاره که به دوری ۷۹ کیلومتر و له رږژهلتهوه لجې، له رږژاواوه پیران، له باکوروهه چهلېگ (بنگول) و ټلههزیزه، سی ناحیه و نژده گوندی به سهرهویه.

۴۰ مهبست لېی سألج به گي هینیبه که هاورپی و هاوخته باتی شیخ سعیدی پیران بووه، سألج به گي هانی/ هینی (۳۷۸۱-۵۲۹۱): به سألج به گي دیاربه کری و هانییش ناسراوه، زانا، شاعیر، نه دیب، شهرعان، سؤفی و قارهمان بوو. ناوی سألج به گ کوری سعید به گي زهرقهعی حوسینییه. بنهجه که یو میره کانی زهرقهعی دهکوتتهوه، هر وک له توماری مهبخت به ختی خوی نویسه یی، که سعید به گي باوکی میر لیوای لهشگری خویهخش بووه له شری روسیا و له هرنی قارس، هر لهو سألهی شهریشدا باوکی کوچی دواپی دهکات. سألج به گ له گهره کی دهی به گان ی قهزای هانی دیاربه کر له دایک بووه. له چوارسالییدا باوکی کوچی دواپی دهکات و لای دایکی په روره دهکرت. له قوتابخانه ی روشدییه عوسمانی له هانی دهست به خویندن دهکات و پروانامه لهو قوتابخانه یه ورده گری. پاشان دهست به خویندن نایینی دهکات له مدهرسه ی شیخ مدعروفی هانی، شیخ محیه دین، مهلا نیبراهیمی هانی. پاشان دهچته دیاربه کر و له مدهرسه ی محرمه زاکي ته فندی له مزگوتی بالقلی دهخونیت. هر لهو مدهرسه یه دایجازی زانستی له سالی ۰۱۹۱ ورده گری. ناوبراو زمانه کانی کوردی به هر دوو شیونخواوتنی کورمانج و زازا، عربی، فارسی، تورکی، نهمه نی و فرنسیسی دهزانی، هر بویهش کرابووه ته نامی همیشیه یی دادگا له ناچه که دا. له سالی ۱۱۹۱ دهچته موقتی له قهزای نهمه نی سهر به دیاربه کر، تا رږژی شهید بوونی یو ماوی پازده سال لهو پوخته دهمنیتتهوه. له دادگاهدا له گهل شیخ نادمی هانی، موقتی خنس، موقتی پاؤ، موقتی چهباجور، موقتی گنج و زور له شیخ و زانای دیکه له سیدارددرین. له دادگاهدا وک زانراوه سألج به گ بهرپرسیاریه یی ته و براهه نیسلامیه کورده دهخاته سهر شانی خوی یو تهوی شیخ سعید و هاوکه کانی رزگاریان یی. تا نیستایش گوره کی دیار نییه. (پروانه نویسنه وی مهرگ، ل ۹۴۲).

۴۱ لجې به کیک له قهزایه کانی دیاربه کره و کهوتته نیوان دیاربه کر و بنگول، نیستا تهو شاروچکه یه له سیزده گهره ک پیک دی و پهنجاو شش گوندی به سهرهویه و ناچه یه کی ستراتیژی و چیا ییه.

۵	۷۸۲۱-ر	کاتیبی دووهمی داد گای شهرعی سیلقان	لجه	مسته فا ناگا	ئەحمەد شوکری ئەفەندی	۲۰۸۷-۰۱
۵	۴۹۲۱-ک	مودەرپرسی دیاربەکر	لجه	شیخ ئیبراهیم ئەفەندی	عەبدوللا ئەفەندی	۳۳۶۶-۰۱
۰۱	۳۸۲۱-ک	موفتی لجه	لجه	حەسەن ئەفەندی	ئەحمەد ئیلهامی ئەفەندی	۵۲۲۴-۰۱
۰۱	۰۳۲۱-ک	ناییب	لجه	محەمەد ئەفەندی	حاجی حەسەن ئەفەندی	۰۲۴۹-۴۸

گیل / ئیغل^{۴۲}

۶	۸۷۲۱-ک	ناییبی ئیغل	گیل / ئیغل	ئەحمەد ئەفەندی	حەسیب ئەفەندی	۲۰۵۶-۰۲
۳	۰۱۳۱-ک	خزمەتکاری داد گای شهرعی زۆر	گیل / ئیغل	گولسەن ناغا	محەمەد شەوقی ئەفەندی	۳۶۰۱-۰۱
۳۱	۷۷۲۱-ک	ناییبی ئیغل	گیل / ئیغل	ئەحمەد ئەفەندی	محەمەد حەسیب ئەفەندی	۰۲۵۱-۱۵

سیلقان^{۴۳}

۱۱	۲۰۳۱-ک	مودەرپرسی قولپ	سیلقان	مەلا یوسف ئەفەندی	عەبدولرەحمان حیلمی ئەفەندی	۱۹۷۳-۰۱
----	--------	----------------	--------	----------------------	----------------------------------	---------

قولپ^{۴۴}

۵	۴۹۲۱-ک	خزمەتکاری داد گای شهرعی قولپ	قولپ	شیخ حەسەن ئەفەندی	محەمەد شەریف ئەفەندی	۰۹۳۰-۰۲
۱	۲۸۲۱-ک	هاجه	قولپ- بتلیس	محەمەد ئەفەندی	عەلی ئەفەندی	۰۲۵۱-۳۸

۴۲ قەزایەکی دیاربەکرە بە دووری ۲۵ کیلۆمەتر، دانیشتوانەکی بە کوردی زازاکی قسەدەکن.

۴۳ سیلقان یان فارقین، ناوی فارقین لە مەیا فارقینەوه هاتوو و یەکیکە لە قەزاکانی دیاربەکر. دەرەوتە سەر ڕینگە دیاربەکر- سیرت، لە پۆژئاواوه ناوچە نامەد و حەزرویه و لە باشوور قەزای بسمەل و لە باکوور قەزای لجی و لە پۆژههلاتیش شارۆچکە ئەلییە. ئەم قەزایە ۵۷ گوندی بەسەرەوهیە.

۴۴ قولپ یان پاسوور یەکیک لە قەزایەکانی دیاربەکر، ۷۲۱ کیلۆمەتر لە دیاربەکر دوورە و سێ ناحیە و پەنجا گوندی بەسەرەوهیە.

هیزان^{٤٥}

٠١_٩٥٢	خەلیل ئەفەندی	-	هیزان	بەرپۆڵەری ئەیتامی هیزان	٠٧٢١-ر	٤
٠١_٩٥٦	محەممەد سەعید ئەفەندی	شەمسەدین بەگ	هیزان	بەرپۆڵەری ئەیتامی موتکی	٦٩٢١-ک	٦
٠٤_١٩٤٠	عەلیەزا ئەفەندی	خۆجەزادە محەممەد ئەفەندی	هیزان	موفتیی هیزان	٨٦٢١-ک	٧
٠٢_١٩٤١	محەممەد ئەمین ئەفەندی	خۆجەزادە ئەحمەد ئەفەندی	هیزان	مودەررەسی هیزان	٦٩٢١-ر	٨

غەرزان^{٤٦}

٠٢_١٩٦٢	نەسروللا ئەفەندی	عومەر ئەفەندی	غەرزان	موفتیی غەرزان	٣٩٢١-ر	٣
---------	------------------	---------------	--------	---------------	--------	---

صەور^{٤٧}

٠١_٢٠٧٣	ئەحمەد جەمیل ئەفەندی	عەلی ئەفەندی	صەور	موحزیری دادگای شەرعیی صەور	٤١٣١-ک	٥
---------	-------------------------	--------------	------	-------------------------------	--------	---

دیاربەکر

٠٢_٠٠٠٢	فەیزوللا ئەفەندی	ئەحمەد ئەفەندی	دیاربەکر	نایبی دێرک	-	٠١
٠١_٠٨٧١	ئەحمەد جەمیل ئەفەندی	رامز ئەفەندی	دیاربەکر	نایبی کورجای	٣٩٢١-ک	٥٢
٠٣_٠٩١٧	ئیسماعیل ئەفەندی	ئیسماعیل ئاغا	دیاربەکر	بەرپۆڵەری ئەیتامی ئەروە	٨٦٢١-ر	١١
٠٥_٠٩١٧	محەممەد فاتیق ئەفەندی	شیخ ئەحمەد ئەفەندی	دیاربەکر	کاتبی دادگای شەرعیی میسر	٨٨٢١-ک	٨١
٠٣_١١٥٩	مەسعوود ئەفەندی	سەید ئەحمەد خلوصی ئەفەندی	دیاربەکر	نایبی لجه	١٧٢١-ک	٩٤
٠١_١٢٤٨	ئەحمەد حیلمی ئەفەندی	یوسف ئاغا	دیاربەکر	موفتیی دیاربەکر	٧٥٢١-ک ٧١٣١-ر	٤٤
٠٢_٢٠٤٠	سلیمان ئەفەندی	-	دیاربەکر	سەرکاتبی دادگای شەرعیی یالۆفا	-	٣
٠٣_٢٠٤٤	زولفیقار ئەفەندی	خەیروللا ئەفەندی	دیاربەکر	کاتبی دادگای شەرعیی دیاربەکر	٤٧٢١-ک	٥٢

٤٥ هیزان: تورک هیزان و کورد خیزان ی پێ دەلێن. قەزایەکی سەر بە شاری بتلیسە و لە ساڵی ٦٣٩١ دا بۆتە قەزا و تەواوی خەڵکەکە کۆی کوردن و ناوچەیهکی دێرفێنه و زانا و نووسەری وەک بەدیعوژەمان سەعیدی کوردی و کەمال فەوزی و مەلا خەلیل سێرتی و سەلیمی سلیمان و زۆری تر خەڵکی ئەم ناوچەیان.

٤٦ غەرزان هەرێمێکی فراوانە و ناوی رووبار و دەشتیشە و سەر بە قەزای قورتالانی شاری سێرتە.

٤٧ ستەور یان ستەورئ کە بە تورکی سافوری پێدەلێن، یەکنێک لە قەزایەکانی پارێزگەی ماردینە و ٧٤ کیلۆمەتر لە ناوەندی ماردینەو دوورە و سێ ناحیە و ٣٣ گوندی بەسەرەوهیە، دانیشتوانی کورد و ئاشوورین.

۲۰۵۸_۰۲	محەممەد صابر ئەفەندی	عومەر ئەفەندی	دیاربەکر	نایبی هانی	۰۰۳۱-ر-۸
۲۰۶۱_۰۱	یوسف نەجیب ئەفەندی	شیخ ئەحمەد ئەفەندی	دیاربەکر	کاتبی زابتی دادگای شەریعی دیاربەکر	۰۸۲۱-ک-۰۱ ۲۳۳۱ر
۲۰۸۷_۰۳	محەممەد سەعید ئەفەندی	عومەر ئاغا	دیاربەکر	موحزیری دادگای شەریعی سلیمان	۰۳۰۳۱-ک-۴
۲۲۸۷_۰۱	ئىبراهیم ئەفەندی	سەید عەبدولغەنی ئەفەندی	دیاربەکر	موقتیی دیاربەکر	۰۶۸۲۱-ک-۱۱
۲۲۸۸_۰۲	مەحمود ئەفەندی	یوسف زیا ئەفەندی	دیاربەکر	موسەویدی موقتیی دیاربەکر	۰۴۶۲۱-ک-۴۱
۲۲۸۹_۰۲	محیەدین ئەفەندی	حوسین حوسنی ئەفەندی	دیاربەکر	موقتیی بەشیری	۰۹۹۲۱-ک-۲۲
۲۴۲۷_۰۳	محەممەد سەعید ئەفەندی	ئەحمەد حەمدی ئەفەندی	دیاربەکر	موحزیری دادگای شەریعی دیشریعی	۰۰۳۱-ک-۷ ۱۳۳۱ک
۲۸۰۱_۰۱	محەممەد سەعید ئەفەندی	موسا ئەفەندی	دیاربەکر	نایبی ئاکیچە داغ	۰۴۳۲۱-ک-۹
۳۰۰۲_۰۱	محەممەد نەجاتی ئەفەندی	سەدق ئەفەندی	دیاربەکر	مودەرپسی قەلای سوڵتان	۰۷۷۲۱-ک-۰۲ ۶۳۳۱ر
۵۲۸۸_۰۲	محەممەد سەلح ئەفەندی	حوسین سەلح ئەفەندی	دیاربەکر	موقتیی صەور	۰۱۸۲۱-ک-۵۱

چۆرمیک^{۴۸}

۱۱۳۶_۰۱	ئەحمەد فەهیمی ئەفەندی	حوسین ئەفەندی	چۆرمیک	قازی شارباژیر	۰۰۳۱-ک-۹۱
۲۰۶۵_۰۲	مستەفا نەدیم ئەفەندی	حاجی یوسف ئەفەندی	چۆرمیک	کاتبی دادگای شەریعی دیاربەکر	۰۱۰۳۱-ک-۸
۲۰۹۴_۰۲	مستەفا وەسفی ئەفەندی	حاجی ئىبراهیم ئاغا	چۆرمیک	مودەرپسی ئەرغەنی	۰۱۸۲۱-ر-۶

گەنج / گینج^{۴۹}

۰۶۴۳_۰۳	شەوکت ئەفەندی	عەلی حیلمی ئەفەندی	گەنج	نایبی ناحیەى ئالاگۆز	۰۲۹۲۱-ک-۵
۰۸۸۷_۰۱	عەبدوللا ئەفەندی	عەبدولکەریم ئەفەندی	گەنج	کاتبی دادگای شەریعی گەنج	۰۱۰۳۱-ک-۴

۴۸ قەزایەکە سەر بە شاری دیاربەکر. لە ساڵی ۲۰۲۰ دانیشتوانەکی بیست هەزار کەس بوو.
 ۴۹ قەزایەکە سەر بە پارێزگەى چەولیک (بەنگۆل) و کەوتۆتە باشووری رۆژهەلاتی شارەکە.

۰۱_۰۹۶۳	تاتار ټاغا	گونډی ټاغا	گهڼج	کاتېبی دادگای شهرعیی سنجاقی گهڼج	۰۷۰۳۱-ک-۶
۰۱_۰۹۶۴	یوسف ټاغا	-	گهڼج	ټوډجی دادگای شهرعیی سنجاقی گهڼج	۰۵۰۳۱-ک-۴
۰۱_۱۹۶۴	حهسن نهقی ټه فهنډی	حاجی محهمه حهمدی ټه فهنډی	گهڼج	موفتیی گهڼج	۰۱_۰۳۹۲۱-ک-

چېه قچور^{۵۰}

۰۱_۰۹۴۰	ټه حمه ټه فهنډی	مهلا محهمه ټه فهنډی	چېه قچور	موده پسی چېه قچور	۰۴۷۲۱-ک-۶
۰۲_۱۹۶۹	شه هابه دین ټه فهنډی	سهید محهمه ټه فهنډی	چېه قچور	موفتیی چېه قچور	۰۷۷۲۱-ر-۴۱

قارتو^{۵۱}

۰۳_۰۹۲۷	روشدی ټه فهنډی	محهمه ټاغا	قارتو	موحزیری دادگای شهرعیی قارتو	۰۸۹۲۱-ک-۴
۰۱_۱۹۸۴	خالیډ ټه فهنډی	-	قارتو	موفتیی قارتو	۰۲_۰۲۹۲۱-ک-

کیغی^{۵۲}

۰۱_۰۳۸۴	حاجی محهمه نوره دین ټه فهنډی	ساری قازیزاده خهلیل ټه فهنډی	کیغی	موفتیی کیغی	۰۲۸۲۱-ر-۳
---------	---------------------------------	---------------------------------	------	-------------	-----------

بتلیس

۰۲_۰۶۲۰	محهمه رهشید ټه فهنډی	حوسین ټه فهنډی	بتلیس	خزمه تکاری دادگای شهرعیی گهلاته	۰۷۶۲۱-ک-۵
۰۱_۰۸۷۳	محهمه ټه مین ټه فهنډی	قازیزاده عهبدولعهزیز ټه فهنډی	بتلیس	نائیبی موتکی	۰۹۵۲۱-ک-۹
۰۱_۰۸۸۳	جهلاله دین ټه فهنډی	شیخ فازل ټه فهنډی	بتلیس	نائیبی موتکی	۰۵۹۲۱-ک-۶۱

۵۰ چېه قچور نارۍ کونی پاریزگای بنگولۍ نیستایه.

۵۱ قارتو یان گمگم، قهزایه که سهر به شاری مووش ه، له باکوروهه نهرزهروم، له پوژناواوه چهولیگ، له پوژهلاتهوه کۆپ (بولانک) و له باشوروهه چپای شهر فهدین ههیه. سج ناحیه و ۳۹ گونډی به سه رهویه.

۵۲ کیغی قهزایه کی شاری بنگوله و ۵۷ کیلومتر له ناوهندی شاره که دووره. له بیسته کانی سهدهی رابردودا سهر به شاری نهرزنجان بووه و دواتر خراوته سهر شاری بنگول و نیستا ژماره دی دانیشتونانی سهرووی پینج هزار کهسه و ۸۲ گونډی به سه رهویه.

٧	٨٧٢١-ك-	نائبی نوردین	بتلیس	مەلا عیسا ئەفەندی	مستەفا عاصم ئەفەندی	٠٨٩٠-٠٥
٥	٧٨٢١-ك-	نائبی ئەزاكپور	بتلیس	سەید محەمەد فازل ئەفەندی	شەمسەدین ئەفەندی	٠٨٩٢-٠٣
٤	٩٠٣١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی سەنجاقي گەنج	بتلیس	وەلی ئاغا	محەمەد شەفیق ئەفەندی	٠٨٩٩-٠٦
٦	١٨٢١-ك-	موسەویدی موفتیی بتلیس	بتلیس	مەلا عەلی ئەفەندی	ئەحمەد حەمدی ئەفەندی	٠٩٠٢-٠١
٤	٠٨٢١-ك-	مودەرپیی بتلیس	بتلیس	عەزیز ئاغا	محەمەد حوسێن ئەفەندی	٠٩٠٣-٠٢
٤	١٨٢١-ك-	مودەرپیی بتلیس	بتلیس	سەید محەمەد ئەفەندی	عەبدوللا ئەفەندی	٠٩٠٤-٠١
٥	٥٩٢١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی بتلیس	بتلیس	حاجی ئەحمەد ئەفەندی	عەبدولرحمان ئەفەندی	٠٩٠٥-٠١
٣	٧٠٣١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی بتلیس	بتلیس	حاجی سەعید ئەفەندی	عەبدولرحمان محەمەد ئەفەندی	٠٩٠٦-٠١
٤	٤٠٣١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی بتلیس	بتلیس	شیخ هەمزە ئەفەندی	یەحیا حەقتی ئەفەندی	٠٩٠٧-٠٢
٤	٧٠٣١-ك-	موحزیری دادگای شەرعیی بتلیس	بتلیس	حاجی عەبدوللا ئەفەندی	ئەبیراهیم خەلیل ئەفەندی	٠٩٠٨-٠٣
٥	٦٠٣١-ر-	موحزیری دادگای شەرعیی بتلیس	بتلیس	حاجی عوسمان ئاغا	قاسم ئاغا	٠٩٠٩-٠١
٤	١٨٢١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی شیرفان	بتلیس	حاجی عەبدوللا ئەفەندی	عیسا ئەفەندی	٠٩١٣-٠١
٥	٩٨٢١-ك-	کاتبی دادگای شەرعیی پەرۆاری	بتلیس	شیخ شەعبان ئەفەندی	پەجەب ئەفەندی	٠٩٢٢-٠٢
٨	٣٧٢١-ك-	بەرپۆهەری ئەیتامی فارتۆ	بتلیس	شیخ عەبولغەنی ئەفەندی	محەمەد عارف ئەفەندی	٠٩٢٥-٠١
٥	٠٠٣١-ك-	کاتبی دووهمی دادگای شەرعیی قولپ	بتلیس	پەشید ئاغا	محەمەد پروشدی ئەفەندی	٠٩٢٨-٠١
٣	٢٠٣١-ك-	باشکاتبی دادگای شەرعیی مەلازگرد	بتلیس	حاجی قاسم ئەفەندی	عەبدولرحەمید وہیبی ئەفەندی	٠٩٤١-٠١
٥	٢٠٣١-ر-	مودەرپیی مەلازگرد	بتلیس	مەلا خەتیبزادە سلیمان ئەفەندی	عوسمان ئەفەندی	٠٩٤٧-٠٣

۰۱_۰۹۵۷	محمد مهدي شه وکته نه فېندي	محمد داغا	بتليس	کاتبي دادگای شهرعي موتکي	۰۳۱_۰۹۰۳-ک	۶
۰۱_۰۹۵۸	فېتاح عوني به گ	شه مسهدين به گ	بتليس	موزير دادگای شهرعي موتکي	۰۲۱_۰۹۸۲-ک	۶
۰۱_۰۹۶۰	نيسماعيل حه ققي نه فېندي	پولاد داغا	بتليس	به پوهېري نه پتامي دادگای شهرعي سهنجاقې گنج	۰۲۱_۰۴۷۲-ک	۷
۰۱_۱۹۳۲	سعيد عبدالمهيد نه فېندي	سعيد عبدالللا	بتليس	موفتي بتليس	۰۲۱_۰۲۹۲-ک	۳۱
۰۳_۱۹۳۴	سعيد نه فېندي	شيخ محمد مهدي نه فېندي	بتليس	موسويدي موفتي بتليس	۰۲۱_۰۲۹۲-ر	۰۱
۰۱_۱۹۳۹	عبدالغېني نه فېندي	خليل نه فېندي	بتليس	موفتي نه خلالت	۰۳۱_۰۲۰۳-ک	۳۲
۰۵_۱۹۴۲	محمد مهدي مه حقووز نه فېندي	عبدالرحمه ميد نه فېندي	بتليس	موده پيسي موتکي	۰۳۱_۰۴۰۳-ر	۷۳
۰۱_۳۰۶۸	محمد فائيق نه فېندي	عبدالرحمه زيز نه فېندي	بتليس	نايبي عادلېجه واز	۰۲۱_۰۹۶۲-ک	۱۵
۰۱_۳۰۶۹	نيسماعيل حه ققي نه فېندي	خه تيزاده عبدالللا نه فېندي	بتليس	نايبي هه کاري	۰۲۱_۰۰۵۲-ر ۰۳۱_۰۸۲۳-ر	۳
۰۱_۳۲۸۱	مهلا عبدالمهيد نه فېندي	محمد نه فېندي	بتليس	باشکاتبي دادگای شهرعي هيزان	۰۲۱_۰۳۸۲-ر	۵۱
۰۱_۵۳۵۰	مسته فا سپري نه فېندي	-	بتليس	موفتي حه پان	-	۲
۰۱_۵۴۰۴	سالح فېوزي نه فېندي	مهلا علي	بتليس	باشکاتبي دادگای شهرعي موتکي	۰۲۱_۰۰۹۲-ر ۰۳۱_۰۱۳۳-ر	۸
۳۶_۰۲۵۱	عبدالقادر قه دري نه فېندي	مهلا عبدالرحمه زيز نه فېندي	بتليس	ماموستاي خويندنه وه و نووسيني قوتابخانه	۰۲۱_۰۴۸۲-ک	۴۱

تەخلات^{۵۳}

۹	۰۸۲۱-ك-	نائبىي ناحيهى مسك	تەخلات	شىخ مەحمود تەفەندى	عوسمان نوورى تەفەندى	۰۸۸۸_۰۴
-	۰۸۲۱-ك-	بەرپۆبەرى ئەيتامى تەخلات	تەخلات	شىخ مەحمود تەفەندى	عوسمان نوورى تەفەندى	۰۹۴۹_۰۱
۴	۰۸۸۲۱-ك-	كاتىبى دادگاي شەرىعىي تەخلات	تەخلات	حاجى تىمور تەفەندى	حەسەن تەھسىن تەفەندى	۰۹۵۰_۰۱
۴	۰۴۸۲۱-ك-	موحزىرى دادگاي شەرىعىي تەخلات	تەخلات	ئەحمەد ئاغا	مستەفا وەسفى تەفەندى	۰۹۵۱_۰۱
۴	۰۸۰۳۱-ك-	كاتىبى دادگاي شەرىعىي سىنجاڭى گەنج	تەخلات	يوسف چاوش	ئىبراھىم حەققى تەفەندى	۰۹۶۲_۰۱
۹	۰۲۴۲۱-ك-	موقتىي وان	تەخلات	سادق تەفەندى	حوسىن حوسنى تەفەندى	۳۰۷۱_۰۲
۴	۰۵۰۳۱-ك-	بەرپۆبەرى ئەيتامى ئەرجىش	تەخلات	سولتان ئاغا	حوسىن حىلمى تەفەندى	۳۱۰۳_۰۱

ئەردىش^{۵۴}

۷	۰۷۹۲۱-ك-	نائبىي مەركەزى وان	ئەردىش	حاجى ھەمزە تەفەندى	مەھمەد عىزەت تەفەندى	۰۲۷۷_۰۲
۶۱	۰۵۸۲۱	موقتىي ئەردىش	ئەردىش	خوجە حوسىن تەفەندى	نەجمەدىن تەفەندى	۲۷۷۳_۰۲

دەرسىم

۲	۰۷۵۲۱-ك- ۰۸۲۳۱	مودەرىسى گەرۆك	دەرسىم	عەلى تەفەندى	ئىسماعىل تەفەندى	۰۳۳۶_۰۱
۷	۰۶۰۳۱-ك-	موحزىرى دادگاي شەرىعىي دەرسىم	دەرسىم	ئەمىن ئاغا	جەمال تەفەندى	۲۹۰۵_۰۱

۵۳ تەخلات يان خەلات: قەزايەكە سەر بە شارى بىتلىس و كەوتۆتە باكوورى رۇژناۋاى دەرياچەى وانە، دوو ناحيه و ۶۲ گوندى بەسەرەدەيە. شارىكى كەقنارە و گەللىك شۆئەۋارى مېژۋوبى لىچ ھەن، وئىراى تەۋەش گەللىك زاناي كوردى لىچ ھەلگەۋتوون.
۵۴ ئەردىش كە بە توركى ئەرجىش ى پىدەللىن، بەككەك لە قەزاكانى پارىژگاي (وان) بە دوورى سەد كىلۇمەتر، لە رۇژناۋاۋە گەلى ۵ زىلان و لە باشۋورەۋە گۇلا وانە. پىش پاپەرىنەكەى ناگرى، ئەردىش سەر بە ناگرى بوۋە. دوو ناحيه و ۵۸ گوندى بەسەرەدەيە. ۵

نۇفاجك^{۵۵}

۴	۲۸۹۲_۰۱	دورسون ئەفەندى	حوسېن ئاغا	نۇفاجك	كاتىبى دادگاي شەرىعى نۇفاجك	۵۹۲۱-ك	۴
۴	۲۸۹۵_۰۱	خدر ئەفەندى	يوسف ئاغا	نۇفاجك	موحزىرى دادگاي شەرىعى نۇفاجك	۲۰۳۱-ك	۴

مازگرد^{۵۶}

۴	۲۸۶۷_۰۱	محەمەد رەئوف ئەفەندى	عوسمان ئاغا	مازگرد ^{۵۷}	كاتىبى دادگاي شەرىعى مازگرد	۱۹۲۱-ك	۴
۴	۲۸۶۸_۰۲	خدر ئەفەندى	عەلى ئاغا	مازگرد	بەرپۇبەرى ئەيتامى مازگرد	۵۷۲۱-ر	۴

گەمىشگەزەك^{۵۸}

۱۲	۰۳۵۵_۰۱	ئەحمەد روشدى ئەفەندى	سلىمان ئەفەندى	گەمىشگەزەك	خزمەتكارى دائىرى مەشخەت	۱۸۲۱-ك	۱۲
۶۲	۰۳۹۰_۰۲	نافز مستەفا حەزمى ئەفەندى	مستەفا ئەفەندى (يەككە) لە زاناينان	گەمىشگەزەك	كاتىبى مەحفەلى شەرىعىت	۱۷۶۲۱-ك	۶۲
۰۳	۰۹۸۷_۰۱	بەكر سىدىقى ئەفەندى	خوجەزادە شىخ عەلى ئەفەندى	گەمىشگەزەك	نائىبى مەعمورەتولەزىز	۱۷۶۲۱-ك ۰۳۳۱-ر	۰۳
۵	۱۱۴۷_۰۳	سلىمان ئەفەندى	ئەمىن مەلا	گەمىشگەزەك	كاتىبى سەھزادە ئىمارەت	۱۹۹۲۱-ك	۵

شىرقان^{۵۹}

۴۳	۰۱۳۵_۰۱	محەمەد خالىص ئەفەندى	حاجى محەمەد ئەفەندى	شىرقان	ئەندامى ئەنجومەنى تەدقىقات	۹۵۲۱-ر ۸۲۳۱-ر	۴۳
----	---------	-------------------------	------------------------	--------	-------------------------------	------------------	----

۵۵ نۇفاجك: كورد پۇلور يان پۇلورى پىندىلەن، يەككە لە قەزايەكانى پارىزگەى دەرسىم. ۰۲

۵۶ مېزگر يان مازگىرد يان مازگىرد: بە توركى مازگىرتى پىن دەلەن، يەككە لە قەزايەكانى شارى دەرسىمە، زۆرىەى زۆرى خەلەكەكەى كوردى كورمانجىن و ھەندىكىش لە بەشى باكوروى شەركە كوردى زازان. سى ناح ۳۱يە و ۶۷ گوند سەر بەم قەزايەن.

۵۷ مېزگر يان مازگىرد يان مازگىرد: بە توركى مازگىرتى پىن دەلەن، يەككە لە ۰۱ قەزايەكانى شارى دەرسىمە، زۆرىەى زۆرى خەلەكەكەى كوردى كورمانجىن و ھەندىكىش لە بەشى باكوروى شەركە كوردى زازان. سى ناح ۳۱يە و ۶۷ گوند سەر بەم قەزايەن.

۵۸ ئەم قەزايە سەر بە شارى دېرسىمە و بە سنوور دەكەوتە نىو سنوورى خاكى كوردان، شەرفخاننىش باسى لىوئەدەكات، بەلام دواى نەرمەنىيەكان توركماني زياتر لى نىشتەجى بوونە، بۆيە نىمەش لە كۆى ھەژدە كەسى لەدايكبوى ئەم قەزايە، تەنيا چوارمان بە نمونە نووسيون.

۵۹ شىرقان يان شىروان يان كوفرە، قەزايەكى سەر بە شارى سىرتە.

۱۱۷۲_۰۱	حاجی عەبدولمەجید ئەفەندی	سەلمان ئەفەندی	شیرقان	مامۇستای زمانی فارسی لە دارولخیلافەتولعالییه	۳۶۲۱-ک-۳
۱۹۵۶_۰۱	حوسین ئەفەندی	رەسوول ئەفەندی	شیرقان	مودەپپسی پەرۋاری	۵۸۲۱-ر-۴
۱۹۷۸_۰۲	عیسا ئەفەندی	رەسوول ئەفەندی	شیرقان	قازی سامسۇن	۱۹۲۱-ک-۳۱
۳۳۹۹_۰۱	یوسف زیائەدین ئەفەندی	عەبدولرەحمان سامی ئەفەندی	شیرقان	مامۇستای دەرسبێز لە فاتح	۱۶۲۱-۱۳۳۱-۶۱
۲۰۲۴۹_۳۰	ئىبراهیم ئەفەندی	؟	شیرقان	نائبی شیرقان	؟-۴

ئەروەھ^{۶۰}

۰۹۱۹_۰۴	عیسا ئاغا	عەبدوللا ئەفەندی	ئەروەھ	ئۆدەجی دادگای شەرعیی ئەروەھ	۰۹۲۱-ک-۴
---------	-----------	------------------	--------	--------------------------------	----------

مەدینە^{۶۱}

۱۷۴۴_۰۱	سەید ئىسماعیل ئەفەندی	سەید جەعفەر ئەفەندی	مەدینە	نائبی غورون	۸۷۲۱-ک-۶
---------	--------------------------	---------------------	--------	-------------	----------

بەشىرى^{۶۲}

۲۰۹۰_۰۱	یوسف سەدقی ئەفەندی	مەلا عەلى ئەفەندی	بەشىرى	مودەپپسی بەشىرى	۲۰۳۱-ک-۳۱
---------	-----------------------	----------------------	--------	-----------------	-----------

وێرانشار^{۶۳}

۲۲۹۸_۰۲	ئىبراهیم ئەفەندی	-	وێرانشار	موفتیی وێرانشار	۷۲۹۱-ک-۹۸۲۱-۳
---------	------------------	---	----------	-----------------	---------------

مووش^{۶۴}

۰۸۹۷_۰۱	عەلیرەزا ئەفەندی	ئىبراهیم ئەفەندی	مووش	کاتبی دووهمی دادگای شەرعیی مووش	۰۰۳۱-ر-۹
---------	---------------------	---------------------	------	------------------------------------	----------

۶۰ ئەروەھ یان بە کوردی (دهی)، قەزایەکی سەر بە شاری سێرتە، لە بەشی رۆژھەڵاتی شاری شەرخا و لە باکووریدا پەرۋارییە. ۳۵ کیلۆمەتر لە ناوەندی سێرتەو دوورە. لە ساڵی ۶۱۰۲ ژمارەى دانیشتوانەکەى نزیکەى بیست هەزار کەس بوو. ۶۱ هەندى لە زانایانى کورد لە مەککە و مەدینە لەدایک بوون، لەئێو دۆسیەى مەدینەدا تەنیا سەید ئىسماعیل بەرزنجیمان ناسیبەو.

۶۲ بەشىر کە بە کوردییەکەى قویین ی پێدەلێن قەزایەکی پارێزگای باتمانە و ئێستا لە گەل شارەکە تێکەڵ بۆتەو. ۶۳ یەکی لە قەزایەکانی ئورفایە و تورک پێی دەلێن قیران شەھر، ئەم قەزایە لە رۆژئاواوە بە دووری نەو دە کیلۆمەتر شاری ئورفایە و لە رۆژھەڵاتدا بە دووری ۵۹ کیلۆمەتر شاری مەردین و لە باکوورەو بە دووری ۱۹ کیلۆمەتر شاری دیاربەکر و لە رۆژھەڵاتدا جەیلانپنار لەسەر سنووری سووریاھەلکەوتوو.

۶۴ مووش ئێستا پارێزگایەکی تورکیایە و کەوتۆتە نێوان دیاربەکر، بنگۆل، بتلیس و ئەرزەرۆم، زۆریەى هەرە زۆری دانیشتوانەکەى کوردن، تەنیا قەزای حەسکۆی نەبێ عەرەبن. بۆیە زانایانى ئەو قەزایەمان نەخستە ئێو باسەکەمان.

۰۲_۰۹۲۱	محەمەد رەشید ئەفەندی	محەمەد ئەفەندی	مووش	کاتبی دووهمی دادگای شەرعیی مووش	۹۷۲۱-ک- ۴
۰۴_۰۹۲۶	محەمەد نادر ئەفەندی	حوسین حوسنی ئاغا	مووش	موقەییادی دادگای شەرعیی ڤارتۆ	۹۰۳۱-ک- ۷
۰۲_۰۹۲۹	محەمەد کامل ئەفەندی	خالیډ ئەفەندی	مووش	کاتبی دادگای شەرعیی ڤولپ	۴۰۳۱-ک- ۶
۰۱_۰۹۳۱	عەبدولکەریم حیلمی ئەفەندی	عەلی ئاغا	مووش	بەرپۆڤەری ئەیتام	۰۹۲۱-ک- ۳
۰۲_۰۹۳۲	یوسف ئەفەندی	ئەسکەندر ئەفەندی	مووش	موقەییادی دادگای شەرعیی مووش	۸۹۲۱-ک- ۴
۰۱_۰۹۳۳	محەمەد سۆفی ئەفەندی	تاهیر ئەفەندی	مووش	موحزیری دادگای شەرعیی مووش	۹۹۲۱-ک- ۶
۰۳_۰۹۳۴	میرزا ئەفەندی	زەڤەر ئاغا	مووش	موحزیری دادگای شەرعیی مووش	۵۰۳۱-ک- ۵
۰۲_۰۹۳۸	محەمەد تۆفیق ئەفەندی	یەعقوب ئەفەندی	مووش	موقەییادی دادگای شەرعیی بولانق	۸۹۲۱-ک- ۴
۰۲_۰۹۴۲	یوسف ئەفەندی	یەعقوب ئاغا	مووش	بەرپۆڤەری ئەیتامی مەلازگرد	۵۹۲۱-ک- ۶
۰۲_۰۹۴۳	عوسمان نووری ئەفەندی	عومەر ئاغا	مووش	کاتبی دادگای شەرعیی مەلازگرد	۳۹۲۱-ک- ۳
۰۳_۰۹۴۴	محیەدین ئەفەندی	تاهیر ئاغا	مووش	موحزیری دادگای شەرعیی مەلازگرد	۳۰۳۱-ک- ۹
۰۱_۰۹۴۵	یوسف زیا ئەفەندی	مودەرپیس جەعڤەر ئەفەندی	مووش	مودەرپیس مەلازگرد	۰۷۲۱-ر- ۵۱
۰۱_۰۹۴۶	فەهیم فەهیمی ئەفەندی	فەتحوڤلا ئەفەندی	مووش	مودەرپیس مەلازگرد	۲۹۲۱-ر ۷
۰۱_۱۹۶۵	ئەحمەد ئەفەندی	مەلا دەرویش ئەفەندی	مووش	مودەرپیس گەنج	۱۶۲۱-ک- ۸
۰۱_۱۹۷۴	خەلیل ئەفەندی	مەلا مەولوود ئەفەندی	مووش	مودەرپیس مووش	۰۹۲۱-ر ۷
۰۲_۱۹۷۴	محەمەد حەمدی ئەفەندی	عەبدوڤلا ئەفەندی	مووش	موفتی مووش	۸۴۲۱- ۲۲ ۲۳۳۱-ر
۰۳۵_۲۰۵۱	موفتیزادە حەسەن کامل ئەفەندی	شیخ عەبدوڤلا ئەفەندی	مووش	مودەرپیس	۶۹۲۱-ک- ۳

سىرت

۰۲_۸۷۷	ئىبراھىم ئەفەندى	ھاجى عومەر ئەفەندى	سىرت	نائىبى غەرزان	۷۶۲۱-ك-۳۲
۰۱_۸۸۰	ئەحمەد تۇفيق ئەفەندى	قازىبى ھەسەن ئەفەندى	سىرت	موفتىبى سىرت	۱۶۲۱-ك-۴۱
۰۴_۸۸۹	ھەسەن حوسنى ئەفەندى	ھەيدەر ئاغا	سىرت	نائىبى فەندك	۷۹۲۱-ك-۶
۰۳_۸۹۴	ھوسىن ئائىل ئەفەندى	ھاجى عەبدوللا ئەفەندى	سىرت	نائىبى سىرت	۱۹۲۱-ك-۴
۰۲_۸۹۵	مەھمەد بەھجەت ئەفەندى	خەلە فزادە سەيپەدىن ئەفەندى	سىرت	باشكاتبى دادگای شەرىعی ئەروھ	۰۰۳۱-ك-۳
۰۱_۹۰۰	ھامىد ھەمدى ئەفەندى	سەيد عوسمان ئەفەندى	سىرت	موفتىبى شىرفان	۴۸۲۱-ك-۰۱
۰۲_۹۱۰	خەلىل ئەفەندى	ھاجى عەبدولرەزاق ئەفەندى	سىرت	باشكاتبى دادگای شەرىعی ئەروھ	۹۹۲۱-ر-۸
۰۲_۹۱۱	ئەحمەد خلوسى ئەفەندى	شىخ سلىمان ئەفەندى	سىرت	بەرپۆبەرى ئەيتامى شىرفان	۴۸۲۱-ك-۹
۰۱_۹۱۴	عەبدولغەنى ئەفەندى	ئىسماعىل ھەقى ئەفەندى	سىرت	كاتبى دادگای شەرىعی شىرفان	۲۰۳۱-ك-۴
۰۱_۹۱۵	عەبدولرەھمان ھەسەب ئەفەندى	ھوسىن ئادەم ئەفەندى	سىرت	موقەببىدى دادگای شەرىعی شىرفان	۹۹۲۱-ك-۶
۰۳_۹۱۸	مەھمەد ھىلمى ئەفەندى	مەلا ئەھمەد ئەفەندى	سىرت	كاتبى دادگای شەرىعی ئەروھ	۷۰۳۱-ك-۶
۰۲_۹۲۳	عەبدولواھىد ھەمدى ئەفەندى	ھاجى عەبدولفەتاح ئەفەندى	سىرت	كاتبى دادگای شەرىعی پەرۋارى	۴۰۳۱-ك-۵
۰۳_۹۲۴	ھەسەن حوسنى ئەفەندى	مەھمۇد ئەفەندى	سىرت	مۇھزىرى دادگای شەرىعی پەرۋارى	۸۹۲۱-ك-۶
۰۲_۹۳۷	بايەزىد ئەفەندى	خۇجە عەبدولعەزىز ئەفەندى	سىرت	كاتبى دوۋەمى دادگای شەرىعی سامسۇن	۶۹۲۱-ك-۵
۰۱_۹۵۳	ئەھمەد ھىلمى ئەفەندى	ھاجى عەلى ئەفەندى	سىرت	كاتبى دادگای شەرىعی سىرت	۳۸۲۱-ك-۴

۰۹۵۴_۰۱	نورې ته فېنډی	بورهان دین ته فېنډی	سیرت	موزیری دادگای شهرعی سیرت	۰۹۲۱-ك- ۴
۰۹۵۵_۰۱	عیسا ته فېنډی	محمد ته فېنډی	سیرت	نوده جی دادگای شهرعی سیرت	۰۹۲۱-ك- ۵
۰۹۶۵_۰۱	عبدالقدار فهمی ته فېنډی	ملا ته محمد	سیرت	پړیوه بهری تهیتامی غه رزان	۰۹۲۱-ك- ۷
۰۹۶۶_۰۱	سالح زیهنی ته فېنډی	حاجی ټیبراهیم ته فېنډی	سیرت	باشکاتبی دادگای شهرعی غه رزان	۰۹۳۱-ك- ۴
۱۰۱۳_۰۲	مسته فا ته فېنډی	حاجی محمد سابق ته فېنډی	سیرت	قازی سلاحبیه	۰۳۰۳۱- ۸۲ ۰۱۳۳۱-ر-
۱۰۶۶_۰۱	ته محمد توفیق ته فېنډی	قازی حسن ته فېنډی	سیرت	موفیتی سیرت	۰۹۲۱-ك- -
۱۹۴۲_۰۳	خلیل خولقی ته فېنډی	حاجی محمد ته فېنډی	سیرت	موفیتی سیرت	۰۵۸۲۱- ۲
۱۹۴۴_۰۲	حامید ته فېنډی	-	سیرت	مودرېسی سیرت	۰۵۷۲۱- ۲
۱۹۵۱_۰۲	محبه دین ته فېنډی	ملا عبدالملک ته فېنډی	سیرت	موفیتی نه روح	۰۹۲۱-ك- ۸
۱۹۵۹_۰۱	عبدالرحمان حسن ته فېنډی	حاجی حسین ته فېنډی	سیرت	موفیتی شیرفان	۰۹۹۲۱-ك- ۸
۲۷۸۹_۰۱	عوسمان ته فېنډی	ملازاده حاجی ته محمد ته فېنډی	سیرت	موفیتی مه محمودی	۰۳۸۲۱-ك- ۰۳
۵۲۳۹_۰۱	شیخ عبدالعلیز ته فېنډی	شیخ خلیل ته فېنډی	سیرت	موفیتی شراخ	۰۳۸۲۱-ك- ۲۱
۵۶۲۸_۰۱	مسته فا لوتفی ته فېنډی	عبدالملک جید ناغا	سیرت	له زانایانی سیرت	۰۹۹۲۱-ك- ۱

ماردین

۰۱۶۲_۰۴	یوسف سدی ته فېنډی	عومر شوقی ته فېنډی	ماردین	نایبی موسی	۰۴۲۱-ك- ۵ ۰۸۱۳۱-ر
۰۹۲۳_۰۱	عبدالغفور ته فېنډی	سید شیخ محمد حمدی ته فېنډی	ماردین	له پایه کانی حیره مین	۰۵۵۲۱-ك- ۳
۱۲۰۸_۰۱	حوسین حوسنی ته فېنډی	نویب سبری ته فېنډی	ماردین	کاتبی دادگای شهرعی جهزیره	۰۸۰۳۱-ك- ۷

٢٤	٢٧٢١-ك-	نائبى نسيين	ماردين	محەمەد موخلىص ئەفەندى	بەكر ئەفەندى	١٣٤٠_٠١
٣١	١٦٢١-ك-	نائبى ئەروھ	ماردين	محەمەد مەسعوود ئەفەندى	عەبدولوەهاب ئەفەندى	٢٠٢١_٠١
٦	٥٦٢١-ك-	موفتيى بەشیری	ماردين	فەيزوللا ئەفەندى	عەبدولكەریم ئەفەندى	٢٠٣١_٠٢
٤	٨٥٢١-ك- ٩٢٣١ر	مودەرېسى ماردين	ماردين	مەلا ئەحمەد ئەفەندى	عەبدولغەنى ئەفەندى	٢٠٣٩_٠١
٧٣	٣٦٢١-ك-	کاتبى دادگای شەرعىي ماردين	ماردين	حاجى یونس ئەفەندى	مەحمود موخلىص ئەفەندى	٢٠٤٥_٠٢
٤	٨٧٢١-ك-	نائبى کەربوران	ماردين	محەمەد عاکف ئەفەندى	عەبدولرەزاق ئەفەندى	٢٠٥١_٠١
٧٢	٦٨٢١-ك-	نائبى جزیره	ماردين	عەبدولخەلیل ئەفەندى	تاهیر ئەفەندى	٢٠٥٤_٠٣
٥	٠٧٢١-ك-	نائبى حەسەنکەف و میدیات	ماردين	موسا (؟) ئەفەندى	محەمەد عیزەت ئەفەندى	٢٠٥٥_٠١
٧	٢٥٢١-ك-	کاتب زابى دادگا	ماردين	حاجى مستەفا ئەفەندى	قاسم ئەفەندى	٢٠٦٣_٠١
٧	٧٨٢١-ك-	بەرپۆهەرى ئەیتامى عونیه	ماردين	ئەحمەد ئاغا	شەوقى ئەفەندى	٢٠٧٢_٠١
٤٣	٩٩٢١-ر-	باشکاتى دادگای شەرعىي میدیات	ماردين	شیخ ئیسماعیل ئەفەندى	عەبدولرەزاق ئەفەندى	٢٠٧٥_٠١
٠١	٧٩٢١-ك-	باشکاتى دادگای شەرعىي جزیره	ماردين	یوسف ئەفەندى	جەمالەدین حەفى ئەفەندى	٢٠٧٧_٠١
٧	١٩٢١-ك-	بەرپۆهەرى ئەیتامى جزیره	ماردين	شیخ مستەفا ئەفەندى	محەمەد توفیق ئەفەندى	٢٠٧٨_٠٢
٤	٧٦٢١-ر-	بەرپۆهەرى ئەیتامى نسيين	ماردين	بەكر ئاغا	محەمەد دەرویش ئەفەندى	٢٠٨٤_٠٢
٤	٤٩٢١-ك-	موزيرى دادگای شەرعىي نسيين	ماردين	محەمەد نەجیب ئەفەندى	صادق بەكر ئەفەندى	٢٠٨٥_٠٢
٤	٦٧٢١	ئۆدەجى دادگای شەرعىي ماردين	ماردين	عەبدولقادر ئەفەندى	حەسەن ئەفەندى	٢٠٩١_٠١
٩	٥٧٢١-ك-	موفتيى ماردين	ماردين	حاجى محەمەد ئەفەندى	حوسین ئەفەندى	٢٢٩٩_٠١
٣٢	٠٩٢١-ك-	موفتيى میدیات	ماردين	محەمەد عەلى بەگ	محەمەد شاکر ئەفەندى	٢٣٠٢_٠٢
٧	٨٨٢١-ك-	موفتيى نسيين	ماردين	مەلا عەبدوللا ئەفەندى	ئەحمەد حیلمی ئەفەندى	٢٣٠٣_٠١

۲۳۰۳_۰۲	محەمەد تاهير زهکي ته فەندی	قاسم ته فەندی	ماردين	موفتي نسيين	۷۹۲۱-ك- ۰۲
۲۷۱۹_۰۲	محەمەد عيزەت ته فەندی	شيخ مستەفا ته فەندی	ماردين	موفتي عونيه	۳۷۲۱-ك- ۸۱
۳۳۶۷_۰۱	ته حمەد ته فەندی	شيخ ئەيوب ته فەندی	ماردين	مودەريسي ماردين	۸۹۲۱-ك- ۶۲
۵۲۳۶_۰۱	عومەر كەسيف ته فەندی	سەيد عەبدوللا وھبي ته فەندی	ماردين	موفتي رەئسولعەين	۰۸۲۱-ر- ۴۱
۰۱۴۹_۱۵	ته حمەد حيلمي ته فەندی شيخزادە	حاجي يونس ته فەندی	ماردين	موفتي ماردين	۰۵۲۱- ۵۲
۰۲۵۰_۲۷	سليمان سالم ته فەندی	شيخ ته حمەد ته فەندی	ماردين	نائب	۶۵۲۱-ك- ۱۱
۰۲۵۳_۰۹	دەرويش عەلي ته فەندیزادە محەمەد تاهير زهکي ته فەندی	قاسم ته فەندی	ماردين	موسەويیدی فەتوای ماردين	۷۹۲۱-ك- ۴

میديات

۲۰۳۰_۰۳	محەمەد ئەمين لوتفي ته فەندی	حاجي ئيبراھيم عالم ته فەندی	میديات	موفتي مدييات	۵۹۲۱-ر- ۵ ۷۲۳۱-ر
۲۰۴۸_۰۲	ته حمەد ته فەندی	موفتيزادە ئيبراھيم ته فەندی	میديات	کاتبي دادگای شەرعی مدييات	۴۷۲۱-ر- ۲۲
۲۰۶۶_۰۱	عەبدوللا ته فەندی	محەمەد سەعيد ته فەندی	میديات	مودەريسي دياربه کر	۸۸۲۱-ر- ۵۱
۳۳۶۳_۰۱	حوسين ته فەندی	مەلا عەبدولرحمان ته فەندی	میديات	مودەريسي مدييات	۸۹۲۱-ر- ۳۱
۳۳۶۸_۰۱	ئيبراھيم ته فەندی	تلؤ ناغا	میديات	موفتي چيرميک	۶۶۲۱- ۲۲

ئورفا (رحا)

۰۰۱۷_۰۳	مەزھەر ته فەندی	شيخ محەمەد ته فەندی	ئورفا	نائب قارتال	۲۸۲۱- ۰ ۴۲۳۱
۰۲۹۹_۰۴	محەمەد ناسيح ته فەندی	عەلي نەقي ته فەندی	ئورفا	نائب مەس	۰۶۲۱-ك- ۹
۱۲۲۸_۰۲	محەمەد صادق ته فەندی	ته حمەد لامع ته فەندی	ئورفا	باشکاتبي دادگای شەرعی خوراسان	۶۸۲۱-ك- ۴
۱۳۷۳_۰۳	سە فوہت ته فەندی	شيخ عەبدولقادر ته فەندی	ئورفا	سەروکی مەجلیسی مەشاخ	۲۸۲۱- ۴ ز. ۰۵۹۱

٣	١٤٠٩_٠١	عەباس وەسیق ئە فەندی	سالح ئاغا	ئورفا	موفتیی سورج ^{٦٥}	١٦٧٢١-ك-
٧	١٤٨٣_٠٣	محەمەد ئەمین ئە فەندی	-	ئورفا	مودەپرسی حەرە	٨٧٢١-ك-
٤١	١٦١٩_٠٢	محەمەد ئەمین ئە فەندی	عەبدولرەحمان ئە فەندی	ئورفا	موفتیی حەرە	٨٦٢١-ك-
١١	١٦٢٤_٠١	عەبدوللەتیف جەمالەدین ئە فەندی	عەبدوللا ئە فەندی	ئورفا	موفتیی ئورفا	١٠٤٢١-ك-
٤	١٦٢٥_٠١	موسلیم حیلمی ئە فەندی	سەلیم ئە فەندی	ئورفا	بەرپۆڵەری ئەیتامی ئورفا	٤٧٢١-ك-
٦١	١٦٣٠_٠٢	موسلیم ئە فەندی	موفتیزادە عەبدولرەحمان ئە فەندی	ئورفا	موفتیی ئورفا	٤٧٢١-ك-
٨	١٦٤٦_٠٢	بەکر سەدی ئە فەندی	سالح ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی سورج	١٨٢١-ك-
٥	١٦٦٧_٠١	محەمەد شەفیق ئە فەندی	مستەفا ئە فەندی	ئورفا	موباشیری دادگای شەریعی سورج	٦٠٣١-ك-
٦	١٦٦٨_٠١	مستەفا فاتیق ئە فەندی	محەمەد ئە فەندی	ئورفا	بەرپۆڵەری ئەیتامی سورج	٨٩٢١-ك-
٣	١٦٨٣_٠٣	عومەر حەقی ئە فەندی	شیخ مستەفا ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی ئورفا	٢٧٢١-ك-
٦	١٦٨٤_٠١	بەکر سەدی ئە فەندی	حاجی محەمەد ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی بیرەجیک	٤٩٢١
٥	٢١٤٦_٠١	حوسین ئە فەندی	سەید یەحیا ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی حەلب	٥٧٢١-ك-
٧٥	٢١٩٤_٠١	عەبدولقادر ئە فەندی	مەلا محەمەد ئە فەندی	ئورفا	موفتیی سورج	٢٧٢١ ر ١٣٣١-ر
٤	٤٠٢٠_٠١	محەمەد ئاغا	-	ئورفا	خزمەتکاری بەرپۆڵەری ئەوراق	-
٥	٤٢٠٥_٠١	خەلیل حەقی ئە فەندی	یەعقوب ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی حەرە	٩٩٢١-ك-
١١	٤٤٣٩_٠١	عەبدولرەحمان خالص ئە فەندی	شیخ ئەحمەد رفاعی ئە فەندی	ئورفا	مودەپرسی ئورفا	٤٨٢١-ك-
٦	٤٤٦٦_٠١	بەکر فەزید ئە فەندی	سالح ئە فەندی	ئورفا	باشکاتبی دادگای شەریعی سورج	١٠٣١-ك-

٦٥ سورج قەزایەکی شاری ئورفایە و هەموو دانیشتوانەکی کوردن.

خهړپووت

۰۱۲۶_۰۲	حافر عوسمان نوورې ته فېندې	حافر سلېمان ته فېندې	خهړپووت	ژمېريارې بهيتولمال	۰۹۷۲۱-ك	۱۴
۰۳۱۰_۰۱	حوسېن ناغا	عوسمان ناغا	خهړپووت	خزمه تېكاري دارايې	۰۶۶۲۱-ك	۶۱
۰۸۹۹_۰۷	مسته فا توفيق ته فېندې	عبدالرهمان ته فېندې	خهړپووت	ته قېبولته شراق	۰۷۱۳۱-ك	۱
۲۶۵۸_۰۲	عومەر عهوني ته فېندې	حاجي عوسمان ناغا	خهړپووت	موده پېسي مه عموره توله زيز	۰۶۷۲۱-ك	۴
۲۶۵۹_۰۱	ته حمده ته سعه ته فېندې	محمده عهلي ته فېندې	خهړپووت	موسه ويدي موفتي مه عموره توله زيز	۰۶۷۲۱-ك	۴
۲۶۶۲_۰۲	تېسماعيل حهقي ته فېندې	مسته فا سېبري ته فېندې	خهړپووت	زابت كاتي دادگاي شريعې مه عموره توله زيز	۰۱۷۲۱-ك	۳۱
۲۶۶۶_۰۲	محمده عهلي ته فېندې	حاجي يوسف ته فېندې	خهړپووت	موحزيري دادگاي شريعې مه عموره توله زيز	۰۸۲۱-ر ۳۳۳۱ر	۰۱
۲۶۶۹_۰۴	عومەر فېهمي ته فېندې	وله دين ته فېندې	خهړپووت	موفتي خهړپووت	۰۸۵۲۱-ر ۳۳۳۱ر	۱۲
۲۶۷۰_۰۳	مسته فا سه فوهد ته فېندې	حاجي عهلي ته فېندې	خهړپووت	موده پېسي خهړپووت	۱۷۲۱	۲۱
۲۶۸۷_۰۳	تېبراهيم ته فېندې	ته حمده عاصم ته فېندې	خهړپووت	موفتي نازميه ^{۶۶}	۰۸۷۲۱-ر	۱۱
۲۶۸۷_۰۴	تېسماعيل ته فېندې	قارهمان ته فېندې	خهړپووت	موفتي چارشه نجاك	۰۷۲۱-ر ۲۳۳۱ر	۲۱
۲۸۱۹_۰۲	محمده رة فهدت ته فېندې	حوسېن ته فېندې	خهړپووت	موفتي كه بان	۰۷۴۲۱-ر ۱۱۳۱ر	۲۲
۲۸۲۶_۰۳	مسته فا صه بري ته فېندې	قاپانزاده حه سېن ته فېندې	خهړپووت	نائبي پهرتهك ^{۶۷} ددرسيم	۰۲۹۲۱-ك	۴
۲۸۵۴_۰۱	عومەر ته فېندې	حافر ته فېندې	خهړپووت	موده پېسي ناحيه ي پهرتهك	۰۲۹۲۱-ك	۵
۲۸۵۵_۰۱	تېبراهيم ته فېندې	حه سېن ناغا	خهړپووت	زابت كاتي دادگاي شريعې مه عموره توله زيز	۰۷۵۲۱-ك	۵۱
۲۸۶۱_۰۱	مسته فا راغيب ته فېندې	ته حمده ناغا	خهړپووت	باشكاتي دادگاي شريعې نازميه	۰۹۹۲۱-ك	۳

۶۶ نازميه: قسله يان قزل كليسه شي پېدهلېن، يه كېك له قهزايه كانې پارېژگه ي ددرسيمه. سې ناحيه و ۶۲ گوندي به سهرهويه.

۶۷ پېرتهك يان پهرتهك قهزايه كي سهر به شاري ددرسيمه، چوار ناحيه و ۷۴ گوندي به سهرهويه.

٤	٦٠٣١-ر	موقەيىدى دادگاي شەرعىي خەرىپوت	خەرىپوت	بەكر ئەفەندى	محەمەد زولفى ئەفەندى	٢٨٨٧_٠١
٥	٢٨٢١-ك	لە كاتىبانى دادگاي شەرعىي خەرىپوت	خەرىپوت	محەمەد عەلى ئەفەندى (موفتى)	يونس عەونى ئەفەندى	٢٨٨٨_٠١
٧	٥٨٢١-ك	بەرپۆبەرى ئەيتامى خەرىپوت	خەرىپوت	حاجى عەلى رەزا ئەفەندى (لە زانايانى خەرىپوت)	محەمەد بەھائەدىن ئەفەندى	٢٨٨٩_٠١
٤	٧٠٣١-ك	ئۆدەجى دادگاي شەرعىي خەرىپوت	خەرىپوت	محەمەد خەنەفى ئەفەندى	ئەحمەد فەرىد ئەفەندى	٢٨٩٠_٠١
٤	٨٦٢١-ر	بەرپۆبەرى ئەيتامى ئۆقاجىك	خەرىپوت	حاجى خەسەن ئاغا	عەبدولرەحمان ئەفەندى	٢٨٩٣_٠١
٦	١٧٢١-ك	موسەووېدى موفتىي دەرسىم	خەرىپوت	محەمەد ئاغا	مستەفا سەبرى ئەفەندى	٢٩١٠_٠٢
٧١	١٨٢١-ك	موفتىي خەرىپوت	خەرىپوت	عومەر وەلىيەدىن ئەفەندى	مەحمود كامىل ئەفەندى	٣٢٢٧_٠٢
٤١	٥٥٢١-ر ٩٢٣١-ر	مامۇستاي دەرسبېش لە بايەزىد	خەرىپوت	عەبدوللا ئەفەندى	ئەبۇبەكر ئەفەندى	٣٤٧٢_٠١
٤	٦١٣١-ر	مامۇستاي بايەزىد و موسەووېدى فەتواخانى ^{٦٨}	خەرىپوت	-	خەسەن ناعىمى ئەفەندى	٣٥٦٧_٠١
٢	-	مامۇستاي دەرسبېش	خەرىپوت	-	ناعىم ئەفەندى	٣٥٨٦_٠٢
٢	١٨٢١-ك	يەككىك لە زانايان	خەرىپوت	قۇجە عەلىزادە خەسەن ئەفەندى	محەمەد فەوزى ئەفەندى	٠٢٥٢_٢٤
٥١	-	مودەرىسى مەدرەسەى كامىل پاشا	خەرىپوت	عومەر نوحمان ئەفەندى	عەبدولرحەمىد خەمدى ئەفەندى	٠٢٥٢_٢٥
٢	٩٧٢١-ك	مودەرىس	خەرىپوت	ئەحمەد عاصم ئەفەندى	ئىبراھىم ئەفەندى	٠٢٥٢_٢٦

٦٨ فەتواخانى: برىتى بوو لە ژوروى ئەمىنى فەتوا كە لە تەنىشت ژوروى ئىخولنىسلا مەوە بوو.

مه عموره تولعه زیز (ټولعه زیز-ټولعه زیز)

۰۱_۱۱۳	محمده حېکمه ټولعه زیز	ټولعه زیز	محمده ټولعه زیز	کاتې موحاسه بهی عيليميه	۸۸۲۱- ۴
۰۱_۱۱۶	ټولعه زیز ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	کاتې موحاسه بهی عيليميه	۳۹۲۱- ۹
۰۱_۲۶۸	ټولعه زیز ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۱۷۲۱- ۵۱
۰۳_۲۹۰	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۵۰۳۱- -
۰۲_۳۱۸	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۳۹۲۱- ۳
۰_۳۲۳	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۹۰۳۱- ۲
۰۴_۳۴۸	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۷۸۲۱- ۳
۰۲_۴۳۸	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۹۴۲۱- ۹۱
۰۲_۱۰۱۵	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۵۴۲۱- ۸۱
۰۲_۱۱۴۲	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۸۷۲۱- ۵۴
۰۲_۱۸۴۶	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۱۸۲۱- ۷
۰۱_۲۶۴۹	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۱۹۲۱- ۷
۰۲_۲۸۲۷	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۲۷۲۱- ۵
۰۱_۲۸۳۸	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۲۹۲۱- ۶
۰۲_۲۸۴۲	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۹۷۲۱- ۷
۰۱_۲۸۴۵	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	ټولعه زیز	۱۸۲۱- ۷

۷۱	۰۰۳۱-ك	ناییبی ناحیەى چایكەرەئالى له مەعموورەتولعەزیز	مەعموورەتولعەزیز	حەسەن ئاغا	فازل ئەفەندى	۲۸۴۷_۰۱
۲	۳۸۲۱-ك	ناییبى ئەیتام له مەعموورەتولعەزیز	مەعموورەتولعەزیز	حوسین ئەفەندى	رەشىد ئەفەندى	۲۸۴۸_۰۱
۸۱	۸۵۲۱-ك	مامۆستای دەرەسبێژ	مەعموورەتولعەزیز	حاجى مستەفا ئاغا	عەبدوللە تەیف ئەفەندى	۳۴۲۰_۰۱
۱	۵۶۲۱-ك	مودەرەیس- موعەلیم	مەعموورەتولعەزیز	حاجى ئیبراھیم ئەفەندى	حاجى حافز عەبدولرەحیم ئەفەندى	۰۲۴۹_۲۹
۳	۲۶۲۱-ك	سەرۆكى دادگای بەرایى سێرت	مەعموورەتولعەزیز	محەمەد تورھان ئەفەندى	حافز سالىح سامى ئەفەندى	۰۲۵۰_۴۱